

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, zatlino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 250

Ljubljana, torek, dne 27. oktobra 1931

Leto II.

Vprašanje, o katerem se ne glasuje več

Narodno in državno edinstvo izven diskusije — Velik govor ministra Marinkovića o zgodovinskem pomenu letošnjih volitev

Italijanski zunanji minister Grandi, ki je te dni na obisku v Berlinu

Grof Bethlen v Rimu

Budimpešta, 26. oktobra. n. Bivši madjarski ministrski predsednik grof Bethlen je odpotoval za več časa v Rim.

Atentat na bolgarskega finančnega ministra

Sofija, 26. oktobra. AA. Večerni listi poročajo, da so pri izhodu na postaji Zimnica streljali na vagon bolgarskega finančnega ministra Stefanova. V vagonu se je nahajalo vse ministrov spremstvo. Krogla je razbila okno na vagonu ter se med glavama finančnega ministra in narodnega poslanca Corbe Gijeva z velikim treskom zarila v vagonsko steno. Sofijska policija je uvela takoj preiskavo.

Novi bolgarski poslanik v Beogradu

Sofija, 26. oktobra. AA. List »Duma« poroča, da je bolgarska vlada zaprosila jugoslovansko vlado za agremen za novega bolgarskega poslanika v Beogradu Petrov-Gomakova, sedanjega odpravnika poslov v Budimpešti.

Vrenje med avstrijskimi kmeti

Dunaj, 26. oktobra. d. Avstrijski kmetje nadaljujejo svojo kampanjo za znane radikalne zahteve. Tudi večer so priredili na Tirolskem, Salzburškem in Zgornjem Avstrijskem mnogo shodov, na katerih so vsi govorniki ostro govorili proti vodilnim vladnim strankam. V Ischlu je izjavil posestnik Meller, da kmetje v Salzkammergutu ne bodo več plačevali prispevkov v mlečni fond, če se zakon, ki se tega tiče, v 14 dneh ne stornira. Kmetje bodo z gnojnicami vili navallili na davkarje, če se ne znižajo visoki davki.

Seipel bi hotel zopet pomiriti krščanske socialce in heimwehrovce

Dunaj, 26. oktobra. d. Te dni je bil dr. Seipel v Innsbrucku. Tam je poskušal spraviti med seboj krščanske socialce in hajmwehrovce, ki so si, kakor znano, že več mesecev v laseh. Seipel se je posvetoval z vsemi skupinami svoje stranke in z več organizacijami hajmwehrovcev, pa ni mogel doseči nobenih ugodnih uspehov. Dr. Seipel je na koncu svojih razgovorov izjavil, da ne more izdati nobenega komunikeja o miru. Nato se je vrnil na Dunaj.

Fašistovska manifestacija v Neapolju

Neapelj, 26. oktobra. AA. Predsednik vlade Mussolini je včeraj v spremstvu ministrov Ciana, Debona in Balba ter generalnega tajnika fašistične stranke Giuriattija pregledal vojno ladjo »Trste«. Nato si je ogledal nova pristaniška dela in skladišča. Kasneje je bila svečano otvorjena nova vojašnica pristaniške milice. Pri tej priliki so miličniki prisegli.

Z vladne palače je imel Mussolini velik govor. Na trgu pred palačo je bilo zbranih do 300.000 ljudi. Mussolini je govoril o dosedanjih uspehih fašističnega režima v Italiji. O zunanji politiki je izjavil, da italijansko stališče o razorožitvi in o reparacijah polagoma zmaga in da bo prej ali slej prišlo do tega, da bo treba izpremeniti neke določbe mirovnih pogodb. Notranje gospodarstvo v Italiji pa se mora razvijati tako, da ne bo podleglo ne monopolnim stremljenjem, ne boljševiskim metodam, ne zastarelim liberalnim doktrinom. Prihodnji svoj govor, je nadaljeval Mussolini, bom imel 1. 1935., ko bodo dovršena še druga velika dela v Neapolju, kakor nova bolnica, sanatorij, pomorska postaja, poštna palača itd. Fašizem bo tudi v teh stvarih držal besedo, kakor jo je dozdaj.

Mussolini se je nato med silnimi ovacijami množice vkrcal na jahto »Aurora« in odpotoval iz Neaplja.

Naraščanje Save

Zagreb, 26. oktobra. k. Vred dolgotrajnega deževja Sava močno raste. V 24 urah je naraščala za preko 2 m ter je dosegla danes popoldne 3. 86 cm nad normalo.

Na krasno obiskanem shodu v Kučevem je imel zunanji minister dr. Vojislav Marinković velik govor, ki je po svoji globoki vsebini izval vsesplošno pozornost. Minister Marinković je med drugim dejal:

Pred tremi leti je nastalo v naši državi takšno stanje, ki je moralo navdati z resno skrbjo vsakega rodoljuba. Mislim, da je potrebno, da v par besedah povem vzrok tega zla, ki je povzročilo, da se parlamentarni režim ni mogel ohraniti. Navajali so se različni vzroki, govorilo se je o strankarskih trenjih in o naši nebrzdanosti. Morebiti res nismo znali vedno ohraniti prave mere in morda je res bilo preprirovo preveč,

toda pravi vzrok zloma parlamentarnega režima je bil mnogo globlji.

Režim narodnega sodelovanja pri državni upravi, režim glasovanja more obstati samo, dokler so gotove stvari in gotovi interesi, zlasti pa višji narodni in državni interesi izven vsake borbe in nad vsakim glasovanjem.

Tako je bilo v predvojni Srbiji in tako je v vseh državah, v katerih sodeluje narod v državni upravi. Vi veste, da smo bili pred vojno razdeljeni po strankah. Kadar pa je bila katerakoli velika narodna stvar v vprašanju, smo se vsi dvignili nad vse strankarske in druge ozire in poskrbeli, da narodna in državna stvar ne trpi škode ali celo katastrofe.

Spominjate se, kako so se leta 1908, ko je bila aneksijska kriza in nevarnost za našo neodvisnost in svobodo, tedaj vse stranke složno dogovorile in da smo imeli gotovo leto dni vsestrankarsko vlado, katere šef je bil član najmanjše stranke. Nismo tedaj gledali in šteli, koliko je teh in katerih je več, ker smo v skupnih državnih poslih vsi potrebni in vsi enaki. In tako je danes v vseh državah, kjer obstoji volilni režim in režim glasovanja, kadar je v vprašanju veličina in obstoj države.

Govornih dokazuje resničnost tega z navedbami iz francoske in angleške zgodovine ter omenja nato slučaj iz svobodne in svobodoumne Švicarske. Ko je bila v Švici pred 80 leti nevarnost, da zmaga struja, ki je ogrožala vprašanje edinstva države, tedaj se o tem ni v Švici glasovalo, temveč izbruhnila je državljanska vojna. Prav tako je bilo v svobodoumni Ameriki. Ko je šlo pred 60. leti za edinstvo Združenih držav severne Amerike, tedaj se ni to vprašanje

rešilo in reševalo z glasovanjem, temveč se je odločilo z državljansko vojno, ki je trajala 4 leta, dokler ni bilo edinstvo države zagotovljeno.

O čem se ne more glasovati.

V naši državi so elementi, ki mislijo, da se more postavljati na dnevni red in razpravljati z glasovanjem tudi vprašanje, za katerega pravilno rešitev je dal naš narod 1.600.000 mrtvih, zaradi katerega so se borili naši dobrovoljci na vseh bojiščih, pohiteli preko treh morij in posejali svoje kosti od Vladivostoka in Murmana do Bizerte. O takem vprašanju se ne glasuje. Takšno vprašanje ne more biti predmet politične kupčije in strankarskih preprirovo.

Zgodovinska vloga nosilca krone.

Na srečo pa je v naši državi blagotvorna ustanova, ki je storila, da nam ni bilo treba tega vprašanja razpravljati z državljansko vojno. V tem trenutku, ki se je pojavila opasnost za državno in narodno edinstvo, za vse pridobitve tolikih pokolenj, pa tudi nas samih, se je pojavil nosilec krone (burni vzkliki: Zivel kralj!), ki je po zgodovini določen, da te velike narodne in državne pridobitve čuva, da bdi nad našo narodno državo. On je napravil konec preprirovo. To je bil razlog manifesta od 6. januarja in če se spominjate tega časa, veste zelo dobro, da je naš narod ta akt ne samo pozdravil, temveč da smo vsi, ki to svojo državo ljubimo, čutili v svojih srcih olajšanje in da smo rekli: Hvala Bogu! Naša država je bila po tej silni roki rešena iz težkoč, v katere je zašla koncem leta 1928 in narodno in državno življenje je bilo postavljeno na novo široko podlago. Razlogi, zaradi katerih je bilo to storjeno in ki sem jih vam ravnokar razložil, so isti, vsled česar smo pred dvema mesecema dobili ustavo, ki je iz istih razlogov takšna, kakršna je in vsled česar se vrše volitve tudi na sedanji način.

Nato je govoril govornik o gospodarski krizi in o načinu, kako bi prišli iz te krize. Treba je, da se vsi posvetujemo, kako bi delali čimbolje in zato je vsaki vladi potrebno, da sliši narodno razpoloženje in da izve, kako se njene odredbe izpolnjujejo. Toda moralo se je dobiti jamstvo, da se ne bodo še enkrat pojavila vprašanja, vsled katerih je moral že enkrat prenehati parlamentarni sistem. Vsled tega so se morali napraviti koraki, da bo sigurnost in

varnost naroda in države zasigurana in izven vsakega vprašanja.

Današnji položaj velike Jugoslavije je drugačen kakor je bil bivše Srbije. Mala Srbija je bila varna vsled rivalitete, ki je obstojala med Rusijo in Avstrijo. V tej rivaliteti smo imeli jamstvo, da ne bomo izročeni na milost in nemilost nasprotniku. Kakor veste, se je resnica tega leta 1914 tudi izkazala. Danes je naša država mnogo močnejša kakor je bila Srbija, ali danes moramo računati pred vsem le na sebe. Okoli nas se neprijatelji ne razorožujejo. Mnogo jih je, ki niso zadovoljni, kar smo mi dosegli. Če bi se pa zgodilo, kakor je bil to 1928 že skoraj slučaj, da bi ti nasprotniki začeli dvomiti o naši solidnosti in sili naše države, bi se vi vsi hitro prepirali, da je še ljudi, ki bi se hoteli bojevati in naš mir bi bil v nevarnosti.

Mi tega ne smemo dopustiti. Politično življenje v naši državi se mora urediti tako, da bo ves svet, prijatelji in neprijatelji, znali, da je ta država vsak hip pripravljena, da brani svojo svobodo in neodvisnost. Kajti onega, za katerega se ve, da je pripravljen in dovolj močan, da se brani, tega se ne napada.

Pomen volitev 8. novembra

Vse to moramo vpoštovati pri prehodu v parlamentarni režim. Hočemo, da se dogovorimo, ali to ne sme dati našim neprijateljem nobenega upanja, da se sme naša država napasti. To je pomen volitev, ki se vrše 8. novembra. V tem smislu se ima izjaviti naš narod, če je soglasen, da se pred vsem čuva budno to, kar je bilo tako težko in krvavo pridobljeno in da se preide na razpravljanje drugih stvari šele potem, ko to vprašanje ne bo več v diskusiji.

Potrebno je, da vedo povsodi v našem narodu in izven njega, da obstoje gotove stvari, ki so našemu narodu tako svete, da se noče o njih s prav nikomur pogajati in da se one sploh ne morejo postavljati na dnevni red. In šele kadar se to spozna, o čem se lahko glasuje o čem pa ne, potem moremo preiti na to, da se po srezihi volji tudi pet in šest kandidatov in 5 do 6 strank, ki se med seboj prepirajo po mili volji, ker potem ni več v nevarnosti narodna stvar. Dokler pa tega še nismo dosegli, pa moramo biti složni v miru, kakor smo bili v vojni. In v tem znaku vas pozivljam vse, da greste 8. novembra na volišče in izvršite svojo dolžnost!

Zaključek washingtonskih pogajanj

Uradno obvestilo o rezultatih sestankov — Razočarani senator Borah — Francija, Anglija, Nemčija in Italija nameravajo povabiti predsednika Hooverja v Evropo

Pariz, 26. oktobra. AA. Havas poroča iz Washingtona, da je bil po končanih razgovorih med Hooverjem in Lavalom objavljen uradni komunike, ki se glasi:

Tradicionalno prijateljstvo med Združenimi državami severne Amerike in Francijo, neobstoje sporov med obema vladama, tradicija tesnega sodelovanja obeh držav pri svetovnem miru, tradicija, ki je prišla s Kelloggovim in Briandovim paketom do novega sijaja, so omogočile predstavnikom obeh vlad, da vsestransko prouče mnoga vprašanja, pri katerih so zainteresirane vse države sveta.

Dolžnost državnikov je, da ne opuste nobenega sredstva za praktično sodelovanje v korist skupne blaginje. To načelo je posebej važno v trenutku, ko je ves svet v pričakovanju pomoči zaradi sedanje tako težke gospodarske depresije.

Odnosaji popolnega vzajemnega zaupanja med vladami so bistven element za nujno obnovo, ki jo je treba izvesti.

Vprašanja, ki smo si jih postavili, smo proučili v popolni iskrenosti. Dosegli smo stvarne uspehe. Proučili smo položaj svetovnega gospodarstva in mednarodne odnose, ki so z njim v zvezi, potem vprašanja projektiranih konferenc za omejitve in znižanje oborožitve, vprašanje meddržavnih dolgov, vprašanje stabilizacije izmenjave mednarodnih plačil in druga gospodarska in finančna vprašanja.

Prisrčni razgovori so omogočili, da se vidijo problemi v vedno svetlejši luči. Nismo smatrali za potrebno, da obveščamo sproti svoje vlade o pogajanjih, temveč smo želeli, da na najbolj stvaren način uredimo bolj učinkovito sodelovanje na vseh poljih skupnih interesov. Nočemo, da bi na konferenci za omejitve in zmanjšanje oborožitve ostalo samo pri sklepih, temveč hočemo, da se izvede vse ono, kar je naloga konference, to je, da se organizira trajen mir na najmočnejši podlagi. Kar se tiče obveznosti poedinih držav napram drugim državam, priznamo, da pred potekom leta, za katero veljajo gospodarske suspenzije, lahko postane potreben sporazum; glede njegovih pogojev pa si pridržita obe državi vse pravice. Za ta sporazum naj delujejo one evropske države, ki so na tem najbolj zainteresirane, in to na podlagi stanja do 1. julija 1931.

Posebno smo razpravljali o glavnih sredstvih, s pomočjo katerih bi naše vlade izvedle stabilnost gospodarstva in zaupanja. Uverjeni smo, da je važen element za obnovo normalnega gospodarskega življenja to, da ostane v Franciji in v Združenih državah Severne Amerike zlata veljava. Na tem polju bomo delovali z metodami, ki bodo vodile do stabilnosti denarja. Dasi v tem kratkem roku, ki nam je bil na razpolago, nismo mogli končno formulirati naš program, smo vendar lahko ugo-

tovili, da smo enakega mišljenja o prirodi omenjenih gospodarskih in finančnih problemov. Ta istovetnost stališč bo olajšala obema vladama dosego postavljenega cilja.

Washington, 26. oktobra. AA. Časopisje je v splošnem sprejelo komunike o uspešnem zaključku razgovorov med Lavalom in Hooverjem z zadovoljstvom.

Washington, 26. oktobra. n. Senator Borah komentira službeno poročilo ameriške vlade o uspehu dogovorov med Lavalom in Hooverjem zelo nepovoljno. Med drugim pravi, da se vidi, da Laval ni mogel pridobiti za svoje namene Hooverja, ker so posebno njegove izjave napravile globok vtis na ameriškega predsednika. Daje ugotavlja, da je poročilo povsem nezadostno in nejasno in da je v Ameriki izzvalo razočaranje. V glavnih vprašanjih, t. j. glede reparacij in razorožitve ni bil dosežen nikak sporazum, pač pa se je naglašalo pred vsem vprašanje zlate valute.

Washington, 26. oktobra. n. Hearotovo časopisje piše, da se nameravajo med Londonom, Parizom, Berlinom in Rimom pričeti dogovori, da bi se predsednik Hoover povabil v Evropo in bi se pod njegovim predstvom vršila svetovna gospodarska konferenca v Haagu.

Precedens za to poziv bi bilo Wilsonovo delovanje na mirovni konferenci. V Washingtonu med tem pričakujejo obisk ministra Grandija in Brüninga,

Važni sklepi balkanske konference

Resolucije o balkanskem paktu, o tobaku, žitu in balkanski gospodarski zbornici — Zaključna plenarna seja v Ankari v poslopu turškega parlamenta

Carigrad, 26. oktobra. AA. Včeraj dopoldne so zasedali odbori, izvoljeni na balkanski konferenci. Na popoldanski konferenci je bilo sprejeto poročilo odbora za politična in socialna vprašanja. Poročilo se nanaša na prosto kretanje podanikov balkanskih držav po drugih balkanskih državah. Zatem je bila sprejeta resolucija o omoženih ženah. Žene obdrže po omožitvi svojo narodnost, a jo tudi lahko izpreme. Poročilo ekonomskega odbora priporoča ustanovitev medbalkanske trgovinske zbornice. V nadaljni resoluciji je predlog o zaščiti tobaka iz balkanskih držav. Ravno tako naj bi se uredilo vprašanje zaščite in izvoza živil iz balkanskih držav. Plenarna seja je po sprejetju teh predlogov in resolucij vzela na znanje poročilo in predloge odbora za duhovno zblizanje. Izvršilnemu odboru bankanske konference bodo predloženi tudi ostali predlogi in želje posameznih odborov.

Snoči ob 19. so delegati odpotovali v Ankaro. Tu bo zadnja plenarna seja balkanske konference. Zasedala bo v dvorani turškega parlamenta. Na dnevnem redu te seje bo predvsem razprava o poročilu odbora za politično zblizanje med balkanskimi državami.

Balkanski pakt.

Carigrad, 26. oktobra. AA. Odbor balkanske konference za politično zblizanje med balkanskimi narodi je sestavil poročilo. Predloženo bo današnji plenarni seji balkanske konference v Ankari. Po poročilu anatomske agencije je zavzel ta odbor stališče, naj bi le balkanske države sklepale splošni pakt o skupni razorožitvi, o nenapadanju, arbitraži in o vzajemni pomoči. Pakt bo moral sloneti na načelih

pravice in ravnopravnosti. Sodijo, da bo konferenca pooblastila izvršilni odbor, naj prouči načrt balkanskega pakta, ki ga je predložila grška delegacija. Ta odbor naj nadalje prouči predlog o lojalnem izvajanju mirovnih pogodb zlasti glede manjših in onih vprašanj, ki onemogočajo moralno razorožitev balkanskih narodov. Odbor bo ta vprašanja proučil do prihodnje balkanske konference. Vendar bo moral o svojih prelogih obvestiti tri mesece prej vlade posameznih balkanskih držav.

Resolucija o tobaku.

Carigrad, 25. oktobra. AA. V poročilu gospodarskega odbora balkanske konference, ki je bil sprejet na plenarni seji, se predlaga ustanovitev medbalkanskega urada za zaščito vzhodnega tobaka. Ta urad bi imel tele dolžnosti:

1. da prilagodi produkcijo tobaka svetovnim tozadevnim potrebam;
2. da vrši potrebno propagando za dobi glas vzhodnega tobaka in da se bori proti tuji konkurenci;
3. da zagotovi vzhodnemu tobaku nova tržišča;
4. da zboljša razne vrste vzhodnega tobaka.

Odbor predlaga, naj države, ki so se udeležile balkanske konference, ustanovijo nacionalne urade za tobak, ki bi sodelovali z medbalkanskim uradom.

Resolucija o žitu.

Carigrad, 26. oktobra. AA. V poročilu gospodarskega odbora balkanske konference, ki se tiče zaščite cereali in ki je bilo sprejeto na plenarni seji konference, se predlaga ustanovitev nacionalnega urada za trgovino s cerealijskimi ter medbalkanska zveza teh uradov. Ta zveza bi ime-

la posebno borzo za cerealijske. Nato se v poročilu predlaga ustanovitev stalnega odbora za medbalkanske trgovinske odnose. Z ozirom na poročilo o uvozu in izvozu trgovini in zato, da se pripravi načrt konvencije za izenačenje carinskih tabel ter imajoč v vidu predstojajočo ustanovitev delne carinske unije, je predlagal gospodarski odbor bankanske konference ustanovitev balkanske gospodarske zbornice, katere pravila naj bi se predložila tretji balkanski konferenci.

Kosilo na našem poslaništvu.

Carigrad, 26. oktobra. AA. Včeraj je jugoslovanski poslanik v Carigradu priredil kosilo v čast delegatov balkanske konference. Kosilo so prisostvovali turški minister za zunanje zadeve Tefik Rudži Bej, poslaniki balkanskih držav v Carigradu in drugi.

Sprejem jugoslovanske delegacije pri patrijarhu.

Carigrad, 26. oktobra. AA. Včeraj dopoldne je vasiljski patrijarh sprejel člane jugoslovanske delegacije na balkanski konferenci v svečani dvorani Fanara. V svojem pozdravnem govoru je patrijarh dejal jugoslovanskim delegatom:

»Srečen sem, da se lahko seznanim s plemenitimi sinovi in hčerami plemenitega jugoslovanskega naroda in svete srbske pravoslavne cerkve. Ponesite plemenitemu jugoslovanskemu narodu blagoslov vasiljske cerkve.«

Nato je patrijarh ostal s člani jugoslovanske delegacije v daljšem intimnem razgovoru.

Snoči so delegati balkanske konference odpotovali s posebnim vlakom v Ankaro.

Nov uspešen shod kandidata dr. Rožiča

Demžale, 26. oktobra. Danes je imel v Demžalah v restavraciji pri kolodvoru areški kandidat dr. Valentin Rožič prav dobro obiskani volilni sestanek. V začetku svojega govora je omenil, kako treba, da vlada v politiki etika, poštenje ter krepost. Nato pa je omenil, kako nastopajo proti njemu s prav nekrščansko zlobo, samo zato, ker se je osokolil, da v težki gospodarski krizi priskoči državi na pomoč in prevzame težko breme okrajnega kandidata. Posebno podrobno, ki jih je v tem pogledu navedel kandidat, so napravile na vse najgloblji vtis. Nato je govoril kandidat o svojem delovnem programu za kamniški okraj. Iz tega programa se jasno vidi, kako temeljito pozna dr. Rožič vse potrebe kamniškega okraja in kako bo mogel z vsem uspehom zastopati okraj v Beogradu. Po živahnem odobravanju kandidata govorja je povzel besedo ravatelj Reiser ter opozarjal volilce, kako je le v njih osebnem interesu, da gredo 8. novembra vsi na volišče.

Proces proti sedemnajstim poljskim poslancem

Varšava, 26. oktobra. d. Danes se je pred varšavskim okrožnim sodiščem pričela kazenska razprava proti 11 poslancem poljskega parlamenta, ki so bili, kakor znano, svojčas v Brestu Litovskem zaprti. Vsi ti poslanci se obtožujejo veleizdaje.

Obtožnica trdi, da so obdolženci tri leta pripravljali zaroto, katere cilj je bil, da s silo vržejo državno oblast. Obdolženci so pripravljali svojo akcijo s tiskom in na shodih in so izločali in oborožili tudi revolucionarne čete. Ta organizacija je izdala parolo »pohod na Varšavo«.

Obtoženci trde v svoji obrambi, da je obdolžitev veleizdaje popolnoma neosnovana in izmišljena. Pilsudski da je hotel na ta brezobziren način svojim nasprotnikom zavzeti jezik. Za obrambo se je javilo kakih 40 odvetnikov, pripravljeni pa so jih samo 20. Razprava bo trajala okrog pet tednov. Povabljenih je okrog 400 prič.

Izid volitev v Švici

Pariz, 26. oktobra. AA. Po poročilu iz Berna včerajšnje volitve v Švici niso velike izpremenile na medstrankarskem razmerju, kakršno so ustvarile volitve leta 1925. Vendar se okremistične stranke izgubile na svoji moči v korist koncentracije.

Še vedno napet položaj na Cipru

London, 26. oktobra. AA. Po včerajšnjih poročilih vlada na otoku Cipru v splošnem miru, čeprav je položaj nekoliko napet.

Policijska je aretirala 6 voditeljev upora. Med njimi je kitionski škof. Vlada poslopa in imovino stražijo mornarji in vojniki. Oblasti poročajo, da popolnoma obvladujejo položaj.

Drobne vesti

Pariz, 26. oktobra. AA. Iz Lime poročajo: Pri včerajšnjih volitvah predsednika republike Peru je kandidat Sanchez Uzera dosegel vse pogoje za izvolitev za predsednika republike.

Saigon, 26. oktobra. AA. Minister za kolonije Reynaud se je vrnil z vodnim letalom iz Angkorja. Preletel je zapadne kraje te kolonije.

Italijanski zunanji minister v Berlinu

Pogajanja le splošnega značaja — Mnogo manjše zanimanje nego za obisk francoskih ministrov

Pariz, 26. oktobra. AA. Iz Berlina poročajo, da je imel italijanski minister za zunanje zadeve Grandi danes dopoldne razgovor z državnim ministrom Groenerjem. Po tem sestanku je Grandi odšel v palačo predsednika nemške republike, kjer ga je sprejel Hindenburg.

Berlin, 26. okt. AA. Grandijev obisk v Berlinu v političnih in gospodarskih krogih ni vzbudil tolikšnega zanimanja kakor obisk Laval in Brianda, kar je popolnoma razumljivo, če upoštevamo dejstvo, da pogajanja med Grandijem in Brüningom v glavnem zavise od razgovorov, ki jih vodita predsednik francoske vlade Laval in predsednik Združenih držav Hoover.

Včeraj se Grandi in Brüning nista niti trenutek oddaljila od splošnih vprašanj, ter sta določila podlago za današnje razgovore. Brüning se je včeraj razgovarjal z Grandijem o splošni politiki, o reparacijah, o razorožitvi in o italijansko-nemških gospodarskih odnosih.

Berlin, 26. oktobra. n. Italijanski zunanji minister Grandi je sprejel danes pred-

stavitelje nemških časopisov. V svojem nagovoru je predvsem poudarjal važnost svoječasnega Brüningovega poseta v Rimu, ki je italijanski vladi in narodu v dokaz, da želi Nemčija z Italijo sodelovanja. To sodelovanje bi se moralo pričeti z vsemi državami. Sedanji gospodarski položaj je najboljši opomin narodom za medsebojno zblizanje. - Italijanska vlada se je od nekdaj že zavzemala za zblizanje z Nemčijo. Isto je Mussolini že ponovno poudarjal, češ da je obnovev Nemčije predpogoji rešitvi svetovne krize. V svojih zadnjih razgovorih z Brüningom je imel zopet ponovno priliko, da vidi, da ima tudi Nemčija iste težnje kakor Italija.

Nato je Grandi hvalil sposobnost, delavnost in zasluge g. Brüninga. Končno je dejal: Ves svet se more sedaj prepričati o upravičenosti zahtev Nemčije. Posebno vprašanje razorožitve mora dokazati to upravičenost. Sedaj je naloga vseh narodov, da se to veliko vprašanje ugodno reši.

Nerešeno mandžursko vprašanje

London, 26. oktobra. AA. V komentarju o mandžurskem sporu pišejo današnje »Times«, da je Društvo narodov ustavilo vojaške operacije v Mandžuriji, čeprav ni moglo rešiti kitajsko-japonskega spora, ki traja že več let. List nadaljuje, da bi prav gotovo nastale velike komplikacije, če bi Japonska in Kitajska sami razpravljali o svojem sporu. Tako je Društvo narodov pomirilo obe državi.

Društvo narodov ni popustilo od načel, za katera se bori v mednarodnih zadevah, niti jih ni prekršilo. Njegova odločitev je izrek najvišjega razsodišča na svetu in je

padla proti glasu samo enega člana.

V tem zapletenem primeru imajo vprašanja svoj izvor v dogodkih zadnjih 15 let in pravica prav gotovo ni popolnoma na eni sami strani. Vendar je Društvo narodov mnenja, da se morajo med obema državama obnoviti korektni odnosi, preden se lahko prične razprava o temeljnih sporih.

Pariz, 26. oktobra. AA. Zunanji minister Briand se nocoj vrne v Pariz.

Zeneva, 26. oktobra. AA. Japonski pooblaščenec Jošigava bo nadaljeval pogajanja z Briandom v Parizu.

Konec volilne kampanje v Angliji

London, 26. oktobra. AA. Nocoj zaključijo volilno kampanjo. Skoraj v vseh volilnih okrajih se bodo vršili zadnji volilni shodi. Razen par izjem je volilna propaganda potekla mirno. Kandidati so lahko nemoteno govorili svojim volilecem.

Govori po radiju so veliko pripomogli k pojasnitvi raznih vprašanj. Pričakujejo, da bo volilna udeležba zelo velika. Voditelji obeh taborov trdno upajo v zmago. Nevtralni opazovalci pa prorokujejo veliko vladno večino. Na borzi so danes stali, da dobi vlada 195 do 200 glasov večine.

Ministrski predsednik MacDonald je včeraj počival. Odpotoval bo še danes v svoj volilni okraj Seaham.

Stanley Baldwin se je včeraj vrnil s turneje po severnih volilnih okrajih v London. Pravi, da bo vlada dobila lepo večino.

Liberalni voditelj sir Herbert Samuel ostane do konca volitev v svojem volilnem okraju, kjer je volilni izid nekoliko negotov.

Voditelj opozicije Arthur Henderson je snoči obel v Burnleyju in je moral ostati doma.

Ministrski predsednik MacDonald je v govoru po radiju dejal, da je zaupanje v narodno vlado doma in v inozemstvu veliko pripomoglo k izboljšanju funta. Nadaljeval je, da je podlaga zdravim narodnim financam ugodna trgovinska bilanca. V današnjih razmerah je treba proučiti vprašanje, ali naj se dosedanja gospodarska politika spremeni ali izboljša. Vlada bo proučila praktično plat tega problema. Skušala bo najti pravi lek za sedanjo gospodarsko krizo in bo nastopila proti vsem mazačem, kjer se bodo pojavili.

Lavalov obisk v Washingtonu

Pozornost vsega sveta se je obračala te dni v Washington, kjer so se vršili važni pogovori med predsednikom Zedinjenih držav Hooverjem in predsednikom francoske vlade Lavalom. Pogajanjem se pripisuje svetovna važnost in temu primerno je tudi zanimanje zanje po vseh državah, posebno pa v Angliji.

Izdano je bilo uradno obvestilo, ki je natančno opredelilo pomen teh pogajanj. Po tem obvestilu so washingtonska pogajanja omejena le na pretres politike Zedinjenih držav in Francije, v kolikor se ta politika tiče gospodarske in finančne obnove sveta. To se torej pravi, da bodo izločena iz uradnega programa razgovorov vsa eminentno politična vprašanja. Sem spada predvsem vprašanje revizije raznih mirovnih pogodb, katero vprašanje je zopet tako brutalno postavil senator Borah, predsednik komisije za zunanje zadeve v senatu Zedinjenih držav.

Odločen odgovor gosp. Laval, ki smo ga objavili te dni, je bil sicer omiljen v tem smislu besede, da je dotično izjavo podal neki bližnji Lavalov sodrnik v imenu g. Laval samega, tako da se ne sme smatrati kot lastna izjava predsednika francoske vlade. Vendar pa omejenost ostra izjava ni bila dezavuirana in predstavlja torej stališče tudi g. Laval, namreč stališče, da ni prišel v Ameriko, da bi razpravljal o reviziji versailleske mirovne pogodbe.

Senator Borah je stavil v svoji izjavi v zvezi z revizijo mirovnih pogodb tudi vprašanje razorožitve, češ, da je ta poslednja brez prve sploh nemogoča. Laval je na drugi strani že v svojem pozdravnem govoru v Newyorku natančno in iskreno označil že znano stališče Francije v tem vprašanju. Za Francijo se uspešna razorožitev ne da zamisliti, če se predhodno ne organizira varnost držav, ki naj se razorožijo. G. Laval je v Newyorku ponovno potrdil pred ameriško in svetovno javnostjo, da vztraja Francija neomajno in nepopustljivo na tem stališču.

To je obenem ona točka, glede katere sta stališči Amerike in Francije nezdružljivi. In to dejstvo je tudi predvsem narekovalo ono uradno obvestilo, s katerim se je okvir pogajanj omejil na vprašanja le gospodarske in finančne narave.

Važnost teh vprašanj se ne sme podcenjevati. Kljub izločitvi čisto političnih vprašanj bo imel sporazum med Francijo in Ameriko dalekosežen pomen. Tu je predvsem vprašanje medzaveznikih vojnih dolgov, katerega rešitev v smeri olajšanja bremen posameznih držav more imeti le najblagodejnejše posledice za njihov finančni položaj in razvoj. Na drugi strani je tudi vprašanje Nemčije in njenih reparacijskih obvez. V bodoče to vprašanje ne sme biti izpostavljeno hipnim in nenadnim iniciativam posameznih upnikov, temveč se mu mora določiti ono mesto v kompleksu svetovnih gospodarskih vprašanj, ki mu gre, tako da bo izključeno vsako škodljivo presenečenje drugih držav. Med drugimi važnimi vprašanji te narave naj se omeni tudi vprašanje okrepitev in utrditve valut in svetovnega kredita sploh.

Dasi je ogromna važnost teh vprašanj ne more tajiti, je več ko verjetna izločitev vprašanja razorožitve iz glavnega kompleksa pogajanj vendar znatno zmanjšala pomen washingtonskega sestanka med obema vodilnima državnikoma Francije in Amerike. Sporazum za enoten nastop obeh velikih republik glede mirovnih pogodb in vprašanja razorožitve bi šele daljal temu sestanku zares odločilno zgodovinsko važnost.

Kot rečeno, Amerika odločno odklanja vsak predlog, da bi sprejela kakršnekoli obveze za varnost evropskih držav. Znano pa je, da je stala Amerika takoj po vojni na drugačnem stališču. Zedinjene države so ne samo sopolisale versaillesko mirovno pogodbo, temveč tudi poseben garancijski pakt proti eventualni ponovitvi nemškega napada na druge države, posebno na Francijo.

Pozneje je Amerika zatajila svoj podpis na versailleski mirovni pogodbi kakor na garancijskem paktu; ne ene ne druge pogodbe ni ratificirala in proglasila načelo nevmešavanja v evropske zadeve. Prav s tem svojim korakom pa je postala Amerika glavna krivka za vse ono razsulo v Evropi, ki ga je ustvarila revizionistična propaganda, do katere bi nikdar ne bilo prišlo, če bi bile Zedinjene države držale svojo besedo in svoj podpis. Ni nikakor izključeno, da bi si bila Evropa in ves svet v tem slučaju prihranila tudi vse najtežje pretresljaje gospodarske in finančne narave.

Nova politika Zedinjenih držav napram Evropi je torej imela usodne posledice v čisto političnem in tudi gospodarskem pogledu. Popolnoma samovoljna je pač trditev senatorja Boraha, da ni med krizo v Ameriki in Evropi nikake prave vzročne zveze.

Posledice povojne politike Zedinjenih držav bi se dale popraviti s splošnim garancijskim paktom v varstvo vsake napadene države. Ker pa Amerika neče ničesar slišati o takih obvezah, je sporazum, ki se je dosegel v Washingtonu izključno gospodarskega in finančnega značaja glede reparacij in vojnih dolgov. Treba je ponoviti, da je tudi ta omejeni sporazum važen in le želeli je, da bi imel tako za Ameriko kakor za Evropo čimprej one blagodejne posledice, ki se pričakujejo.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 26. oktobra. d. Skraja bo še pretežno oblačno s padavinami, mrzli severni vetrovi. Kasneje se oblačnost zmanjša.

Nove kandidature v Drav. banovini

Ljubljana, 26. oktobra. AA. Danes so bile potrjene še te-le kandidature v Dravski banovini:

Srez Ljubljana-okolica: Zebal Franjo, trgovec na Rudniku; namestnik Toni Alojzij, orožnik v pokoju iz Loga pri Vrhniku.

Srez Murska Sobota: Benko Josip, industrijalec in župan v Murski Soboti; namestnik Biček Mihael, posestnik v Ferdici.

Srez Slovenjgradec: Mermolja Ivan, posestnik v Sent Ilju v Slovenskih goricah; namestnik Kac Ivan, posestnik v Šmartnem, Slovenjgradec.

Ljubljana, 26. oktobra. AA. Poleg dozdej objavljenih kandidatur so bile danes potrjene še te kandidature v Dravski banovini:

Srez Maribor-desni breg: Krejči Anton, tovarniški ravnatelj v Ruših; namestnik Gornjak Vinko, ekonom v Slovenski Bistrici.

Srez Slovenjgradec: Rupnik Franjo, upokojenec in uradnik Pokojninskega zavoda v Ljubljani; namestnik Volk Jakob, krojaški mojster v Šoštanju.

Srez Laško: Juvan Rudolf, predsednik Narodne strokovne zveze v Ljubljani; namestnik dr. Roš Franjo, odvetnik in župan v Laškem.

Sijajno uspel volilni shod gorenj. kmetov v Kranju

Sreski kandidat župnik g. Janko Barle in minister g. Ivan Pucelj Gorenjske

Kranj, 26. oktobra.

Staroslavni so ponedeljkovi sejmi v Kranju; od vseh strani pridejo kmetje v naše staro mesto, da prodajajo, kupujejo in se medseboj razgovorijo. Ob drugih dneh je malokateri kmetovalec zaide v Kranj, ponedeljek je pa zanj pravi praznik. Zato je bilo nad vse pametno, da je srezki akcijski odbor za državnozbornske volitve priredil danes v Kranju velik volilni shod, ki je sijajno uspel. Kljub temu, da je deževalo, kar se je le dalo, da je celo grmel, je bil ves širni Mestni trg poln ljudstva. Gotovo je bilo okrog 600 volilcev, večinoma samih okoličanov. Meščani so imeli volilni shod že preteklo sredo, današnji pa je bil namenjen v prvi vrsti gorenjskim kmetom. Skoro celo uro pred napovedano uro se je začel trg polniti, tako da se je začel shod točno ob desetih dopoldne. Otvoril ga je mestni župan g. Ciril Pire v imenu srezkega akcijskega odbora. Prvi je spregovoril naš srezki kandidat šentjakobski župnik g. Janko Barle. Kdo izmed naših ljudi ga ne pozna. Komaj uro od Kranja mu je tekla zibel, v Kranju je kaplanoval. Vsi ga poznajo kot poštenega duhovnika, ki pozna dobro naše verno ljudstvo. Njegove besede so bile:

»Kot kandidat za državnozbornske volitve prihajam med vas. Težko nalogo sem prevzel; pred Bogom bom odgovor dal za vse to, kar bom delal v ljubezni do Vas. Ljubše mi je bilo doma delo dušnega pastirja kakor pa politični boji. Prišli pa so k meni odlični možje, ki so me prosili, naj sprejem kandidaturu. Sedaj, ko je ves narod zbehan, ko so sreča potra in država v resnem položaju, naj stopim na plan in dam srce, duha in voljo v korist naroda in države. Premišljeval sem, ker je res težko. Dosedaj so me poznali kot duhovnika pred oltarjem, v spovednici in na prižnici. Toda, če je stvar tako resna, kakor je, potem ne premišljam. Čeprav so mi lasje sivi in skoro hrepenim po pokoju, še enkrat na plan za narod in državo.

Odločil sem se. Eno sveto misel nosim v srcu in zanj grem v boj in ta misel je, da bi naša lepa država tako uredila, da bi bila v bratski slogi srečna in zadovoljna. Danes še ni tega ujedinjenja. Toda mi ne moremo več, da bi se ponovil strašni moment, ko je nastopil v državnem zboru brat proti bratu z morilnim orožjem v rokah. Strankarske strasti moramo pokopati. Ljubezen in sprava sta podlaga srečnega dela za narod in državo. Z modro in premišljeno besedo bomo kaj resnega naredili. Lepa je naša država in ne videl bi rad, da bi se majala v temeljih, da bi ne bila edina v bratski slogi. Srečna naj bo! Srečna pa bo, če bo imela modre voditelje, ki jo bodo vodili po pravih in pravičnih potih. — Naši sosede nas zavajajo in vsak bi rad kos naše lepe domovine. Mi pa jo hočemo sami uživati. Skupno moramo začeti delati; srečni bomo potem in ne bo stiske, zaupanje bomo ustvarili na zunaj, ker bo država tako močna in sklenjena na znotraj.

V resnih časih živimo. Krog nas plamti. Močne in silne države se tresejo. Močnejše in starejše od naše so sedaj v hudi gospodarski in socialni krizi. Silna Anglija je razrvana,

dolarska Amerika ima skoro 15 milijonov brezposelnih. Kaj šele Nemčija, Italija preži na nas. Povsod od zunaj nam preti nevarnost. Zato hočemo imeti našo državo močno. En napadni potegljaj nas lahko potegne v strašni boj revolucije. Može, ki ljubite dom in zemljo, gotovo želite, da pridejo v državni zbor možje, ki jih poznate in katerim morete zaupati. Ne hrepenim po časti; imam jo, saj sem duhovnik. Ne hrepenim po denarju, ne potrebujem ga. Imam od doma doto, ki je izražena v besedah mojega očeta: »Sin moj, varčuj, delaj in molik! To načelo mojega in vsakega našega kmetskega očeta bom ponesel tudi v državni zbor in upam, da gremo nasproti boljši in srečnejši bodočnosti!«

Besede odličnega duhovnika, ki so mu prihajale res iz srca, so napravile na ljudi najgloblji vtis. Koliko govorov je že imel gospod župnik Barle in vedno pove kaj novega ter zanimivega. Za njim je spregovoril minister gospod Ivan Pucelj:

»8. novembra so volitve v nenavadnih razmerah. V dva tabora smo razdeljeni; prvi je za državo, drugi pa pravi: »Ne udeležite se volitev! Ne vem za vzroke, zakaj ne bi volili? Vem pa, zakaj moram voliti; da rešimo državo. Brez lastne države noben narod ne more imeti obstanka, napredka, kulturnega, gospodarskega, socialnega in političnega življenja. Vrsta stoletij je pretekla, da smo si ustvarili državo in sedaj po 13 letih naj bi jo razdrli. Hočemo državo, ker brez nje ni življenja in razvoja.

Neudeležba pri volitvah je še povsod skrahala. Češki narod, ki je začel v 70. letih prejšnjega stoletja z abstinenco pri volitvah, ne bi dočakal nikoli leta 1918, če ne bi spreminil svoje taktike. Sam pokojni Radić je izjavil, da ni mogel ničesar napraviti in opravičiti, dokler je zboroval doma. Politična neudeležba je nesreča in izguba, za mlado državo posebej pa je to naravnost zločin in izdaja.

Vsi smo edini v tem, da je bil 6. januar potreben. Vendar so si nekateri gospodje premislili in danes preklinjajo, kar so preje blagoslovili. Če ne greš volit, se pravi to, da se ne brigaš za to, kar se okoli tebe godi. Ne poslušajte zapeljivcev, da ne boste zapeljani! Kakor se bomo pokazali 8. novembra, tako bomo sojeni. Država je kakor mlad gospodar, pokazati mora zrelost. Poučite vse one, ki jih zapeljujejo. Stari, strankarski časi se nikoli več ne bodo vrnili, kakor se Sava pri Kranju ne bo nikoli ustavila. Oni pa, ki so jo zavozili in ki hočejo, da bi jo še drugi zavozili, bodo nosili posledice samik!

Kremenit govor g. ministra Pucelja je vplival z vso jasnostjo in odločnostjo. Vsa se je moral prepričati, da so volitve res potrebne in da mora na volišče. Po končanem shodu so prihajali naši kmetski župani in možje k obema govornikoma, ki sta jima dajala razne nasvete. V teku tega tedna bo imel srezki kandidat župnik gosp. Janko Barle še mnogo shodov po večjih vaseh kranjske okolice. Naši ljudje ga poznajo in mu zaupajo. Želimo, da bi imel povsod take uspehe, ki jih je imel obakrat v Kranju.

Slovenjgraški okraj za narodno misel

Velik govor kandidata dr. Bogumila Vošnjaka

V nedeljo se je vršil v Slovenjgraškem Narodnem domu nad vse uspel volilni sestanek, ki se ga je udeležilo okoli 300 volilcev. Predsednik shoda je bil gospod Kopač Leopold, ki je po kratkem povdaru važnosti volitev podelil besedo sreskemu kandidatu dr. Bogumu Vošnjaku. Ta je v glavnem izjavil:

Ko danes zborujemo v naši domovini, se spominjamo časov taborov, ko so Slovenci brez razlike na stranke in brez medsebojnih preprirov manifestirali za slovenstvo in svobodo. Spominjamo se narodnega voditelja iz tistih časov župnika Davorina Trstenjaka, ki je bil prvi vzor duhovnika-nacionalista. Danes je položaj precej sličen. Tudi danes moramo složno manifestirati za en skupen cilj, za našo lepo Jugoslavijo in zato treba, da gremo vsi kot en mož dne 8. novembra na volišče. Abstinenca bi bila za naš narod pravi političen samomor.

V Jugoslaviji ima poslanec veliko večjo nalogo kot v bivši Avstriji. Če se je peljal stari Miha Vošnjak iz Celja na Dunaj, potem mu ni bilo treba skrbeti ne za državo ne za zunanjo politiko, ne za mednarodne finance in druga važna državna vprašanja, ker vsa ta vprašanja je reševalo po svoje avstrijsko plemstvo. Za paraleleke v Celju, za najprimitivnejše jezikovne pravice, samo za take stvari, ki se nam zde danes malenkostne, se je mogel in smel boriti slovenski poslanec. Danes je vse to drugače in na poslancu je velikanska odgovornost.

Govornik nato omenja, da bi se moral udeležiti balkanske konference, ki se je te dni vršila v Carigradu, ker je bil on v Jugoslaviji na čelu gibanja za balkansko federacijo. Ali zdi se mu, da so sedaj volitve važnejše. Nato je prešel na notranjo politiko in omenil, da je on že leta 1916 sestavil načrt, po katerem bi se morala Jugoslavija razdeliti na banovine. Ze v svoji knjigi »Pobedna Jugoslavija« pa je povdarjal, da bi se morala ustanoviti za večja okrožja, kakor mariborsko, v okviru banovin posebne županije.

Govornik je povdarjal važnost rešitve agrarne vprašanja, ki se mora rešiti po načelu gospodarske solidarnosti in harmonije med sloji. Zlasti pa je potrebna ustanovitev kmetskih zbornic. Na ta način bi bilo mogoče kmetu izdatno pomagati, ker danes kmet silno trpi vsled nizkih cen. Kupna sila kmetskih slojev je silno padla. V bogati Ameriki pride na osebo dohodek v znesku 3313 Din, v Jugoslaviji pa samo 343 Din, torej skoraj 10-krat manj. Klub bogastvu Amerike je vendar to razmerje za Jugoslavijo dosti preneugodno.

Največja važnost je tudi vprašanje znižanja sladkorih cen. Ni treba, da bi se odpravila ali znižala državna trošarina, vseeno pa bi se dala doseči mnogo nižja cena za sladkor. Vpeljati bi se moral državni monopol sladkorja, ki bi donesl državi silne dohodke, a obenem bi pa padla cena sladkorju.

Jugoslovanska vlada se je odločila za volilni sistem po srezih. Mesto vezanih list naj ima ljudstvo priliko, da s sreskimi kandidaturami dobi zastopnike, ki najbolj odgovarjajo njegovim interesom. Zato se naj tudi sreski kandidati izbirajo predvsem iz vrst domačinov.

Nobenega dvoma ni, da bo volilna udeležba v vsej Vojvodini, Bosni, Dalmaciji, pa tudi na Hrvaškem, velika. Slabo bo za Slovence, če bodo Slovenci edini, ki bi se v malem številu udeležili volitev. Prav nič slovensko ni, se po staviti za peč in križanih rok čakati na bodočnost. Aktivnost in udejstvovanje, to je črta slovenskega značaja in to je v direktnem nasprotju z abstinenco. Prepričan je, da bodo zlasti v tukajšnjem obsejnem kraju volilci prav razumeli svojo nalogo in se polnoštevilno udeležili volitev in s tem krepko sodelovali pri konsolidaciji velike Jugoslavije.

Po živahnem odobnavanju je govoril še namestnik kandidata slovenjgraški župan doktor Bratkovič. Povdarjal je važnost trenutka, ki ga preživljamo. Treba je, da gremo vsi brez izjeme na volišče in da glasujemo za pozitivno delo. Kdor ne voli 8. novembra, je suha veja

in človek, ki se je odrekel svojim političnim pravicam. Koncem govora je bila sprejeta pozdravna brzojavka predsedniku vlade in nosilcu državne liste g. Petru Zivkoviču.

Tudi prejšnji teden se je vršilo več pripravljanih volilnih sestankov, ki so vsi pokazali, da je slovenjgraški okraj čvrsto v jugoslovanski narodni fronti.

Krasno uspela shoda kandidata Kruleja

Sevnica, 26. oktobra.

V nedeljo popoldne je imel naš kandidat Krulej volilni shod v Blanci, katerega se je udeležilo veliko število samih kmetov. Njegov program je bil od vseh soglasno pozdravljen. Po končanem govoru kandidata ni bilo navdušenju konca. Zvečer je imel g. Krulej krasno uspel shod v Sevnici. Dvorana pri Cimperšku Rudolfu je bila nabit polna zastopnikov raznih slojev. Ko je pa kandidat Krulej obrazložil svoj delovni program, so za njim nastopili razni govorniki, ki so brez izjeme odobrvali kandidatov govor in se izrekli za njegovo kandidaturu. Zlasti so pozdravljali vsi, ker je bil govor inž. Kruleja čisto stvaren in v popolnem soglasju z načeli, kakor jih zahteva prava jugoslovanska politika. To je treba tu še posebej povdariti, ker so nekateri ljudje, ki kar nečesto razumeti, da z izigravanjem enega stanu proti drugemu ni mogoče doseči harmoniziranega sodelovanja med stanovi. To pa je danes osnova državne politike in po tem se ima ravnati vsak. Nobena izjema v tem pogledu ni dopustna!

Med nami

Pod tem naslovom objavlja beograjska »Politika« zanimive članke. V včerajšnji številki čitamo približno n. pr. tole:

Neka trgovina v Subotici je poslala okrožnice v madjarščini celo takim, ki s tem jezikom nimajo nobenega opravka. To je vredno vsega obsojanja. Še bolj neverjetno se pa zdi, da je dobil neki predsednik nekega prostovoljnega gasilnega društva v Vojvodini okrožnico Strojnih tovarov in Hivaren d. d. iz Ljubljane, pisano v madjarščini. V tej okrožnici podjetje priporoča svoje gasilske priprave in pravi med drugim, da tovarna izdeluje z domačim materijalom in domačo delavno močjo že od leta 1878 vse gasilske aparate in priprave itd. Če se priporoča naš domač izdelek v kraju, kjer je vse še pod Madjari govorilo srbski ali je dovoljeno, da se podjetje toliko spozabi, da priporoči spíše v tujem jeziku. Ali ni to vrhunec vse predrznosti.

Načrt jugoslovanskega poljedelca za pobijanje brezposelnosti

V nedeljo je predložil poljedelec Miloš Prkovič zagrebškemu ameriškem konzulatu načrt za najbolj uspešno pobijanje brezposelnosti na svetu. Bogati American Henry Debetry je namreč razpisal nagrado 500.000 dolarjev za tistega, ki bi napravil najboljši načrt za pobijanje brezposelnosti. Prkovič je prvi Jugoslovani, ki se je s svojim načrtom potegnil za to nagrado. Ameriški konzulat v Zagrebu mu je obljubil, da bo njegove načrte poslal na pristojno mesto v Združenih državah.

Proslava osvobojenja v Kranju

Preteklo soboto zvečer so proslavila društva Sokol, Českoslovaška-jugoslovanska liga in Češka beseda proslavo osvobojenja jugoslovanskega in Českoslovaškega naroda. V imenu teh društev je pozdravil občinstvo br. profesor dr. Simon Dolar, br. Vořacha pa je izbrpno očitral zgodovinski pomen osvobojenja. Sokolski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, ugajala je posebno »Šel sem po zelenem travniku« s solom g. Metoda Mayrja. Odlične so bile tudi orkestrske točke.

Clara Viehig:

Babja vas

Roman iz Eifela

S čemernim obrazom je stal za sobnimi vrati in ji sledil z očmi. Nič več ni plesal, in ko je prevpil godbo posebno živ smeh, je naenkrat pustil z naglo kretnjo svojo plesalko, katero je prej vrtel, kljub svoji pohabljeni nogi, z veliko spretnostjo.

Može so plesali s cigaro v ustih, puhajoč dim čez rame plesalke; skozi neprodiren dim so vrtali Petrovi pogledi — kje je ona? S kom pleše?

Pravkar jo vrti fant, kateremu je prej pritislila za ušnico, da se je poznalo vseh pet prstov; Petru se je zdelo, da se ga privija posebno tesno, kot bi ji fant šepetal nekaj zaljubljenega v uho.

Z enim skokom je skočil proti njima, na desno in levo deleč udarce. Zdaj je bil pri njih. »Pazi Luca,« je zakričal pol proseče, pol jezno, »ne pleši preveč, sicer bo upil naš Jožek vso noč!«

»Naj vpije,« se mu je zasmejala in plesala dalje. Ni se zmenila zanj.

Obupan je stopil pred hišo, nič več ni mogel gledati, kar se je godilo notri.

Na vogelnem kamnu je sedela stara ženska s krepko zavitim otrokom v naročju.

»Ali je še ne bo?« je zakričala na Mofferta. »Otrok je že popolnoma moder od kričanja!«

Sklonil se je čez cvileči sveženj. Šesttedensko dete je imelo zaprte oči, toda usteca so bila željno odprta, vedno bolj jadikujoči glasovi so prihajali iz njih.

Mračno je zrl oče na objokani obraz, počasi se je vrnil, zatopljen v misli, h gostilniškim vratom. Poslal je v sobo dečka. »Reci Luciji Moffert, da naj pride malo ven. Toda ne povej ji kdo pošilja ponjo,« mu je zabijal. »Reci, da se mudi!«

Prišla je z razgretimi lici, težko sopeč, z valujočimi prsi in razprtimi ušnicami. Radovedno se je ozirala okrog.

»Ti —?! Kaj hočeš?« je vprašala začudeno moža.

»Naš Jožek,« ji je samo odgovoril očitajoče in pokazal s prstom proti oglu. Žalostno vpitje se je čulo od tam.

»Ježeš, naš Jožek! Tega sem pa res popolnoma pozabila! Moj ubogi Jožek!« Gospa Lucija je strgala stari ženski iz naročja sveženj, ga zibala sem ter tje, se vsedla nato na kamen, odpela moderček in položila otroka na polna prsa.

Lačni Jožek je obmolknil; ona pa je naslonila glavo ob hišno steno. Z napetimi nosnicami je prisluškovala zamaknjeno težko dihanje, s polzaprtimi vekami, godbi na plesišču.

Bilo še ni dovolj temno, Peter je videl, kako se je belila bela koža, ki je bila tako voljna in žametna, kot koža mlade mačke.

Nežno je zamrmral: »Luca, pleši enkrat z menoj!« »Rada, rada,« je zašepetala, odprla oči in ga globoko

pogledala.

»Luca — ženska — jaz — jaz sem kar neumen nate,« je bruhnilo med stisnjenimi zobmi iz njega. »Reci mi, da me imaš še rada — Luca, reci!« Njegov nezaupen pogled se je vračal od nje k vratom od gostilne in spet nazaj.

Zasmejala se je tako od srca, da je zastokal otrok.

»Kh — kh — hahaha!«

»Ne smeš se!« Udaril je z nogo ob tla in jo pogledal od zdolaj navzgor z nasršenimi obrvmi.

»Ježeš Marija, Kakšen obraz pa delaš?« je rekla veselo. »Peterček, jaz sem tako dobre volje! Ti mi vendar ne boš pokvaril veselja? Peterček!« Stegnila je roko in ga potegnila k sebi, njene oči so prosile: »Ne bodi no tak, Peterček, samo malo spremembe je treba. Saj bom plesala tudi s Teboj!«

»Torej pojdi,« je silil »pojdi!«

Ni ji pustil več časa; smeje je potislila starki otroka v roke, zapela moderček, stresla krila in se obesila na možovo roko.

Močno se je že nočilo. Še vedno so hiteli v gostilno ljudje; med poznimi sta bila tudi Lovrenc in njegova zaročenka, ki sta bila danes oklicana enkrat za trikrat.

Barbka je izgledala objokana, toda vendar dobre volje, fant je bil manj dobre volje, zavarovan z neko brezbržno odločnostjo. Imela sta danes težko stališče, vse popoldne sta morala prosjčiti pri starem Schneiderju za kamro pri hlevu; tam naj bi stanovala mlada žena, kadar bo mož spet čez hribe.

Jz Dravske banovine

d Ban Dravske banovine dr. Drago Marušić danes ne bo sprejemal strank, ker je službeno zadrtan.

d Opozorilo. Vsi oni, ki se pečajo s prodajo cvetja, šopkov in vencev kjerkoli v dravski banovini, pa nimajo za to potrebnega obrtnega lista, se opozarjajo, da jih bo Zadruga trgovskih vrtnarjev v Ljubljani v zaščito svojih članov ovadila pristojni obrtni oblasti, da kazensko postopa proti njim v smislu določil obrtnega zakona.

d Zaradi grozne suše je zavlada v nekaterih delih naše države silna beda. Krajevni odbor Rdečega križa in mestno načelstvo v Ptuj sta pričela zato z nabiralno akcijo za pasivne kraje. Da rešimo siromake popolne propasti, pozivamo in prosimo vse in vsakogar, da nabiralec ne odslovijo in da prispevajo po svoji moči. Spominjajo se naj na izrek: »Danes jaz tebi, jutri ti meni!«

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich. 398-2

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 748,6, termometer 13,6, relativna vlaga 94%, tiho, oblačnost 9, dež (5,6 mm). V Mariboru je kazal barometer 752,4, termometer 7,3, relativna vlaga 96%, smer vetra NW4, oblačnost 10, dež (3,1 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 15,2 (13,4), v Mariboru 15,6 (6,7), Zagrebu 20,4 (10,6), Beogradu 24,6 (16,2), Sarajevu 20,8 (16,7), Skoplju 21,3 (8,6), Splitu 17,6 (15,5) in Rabu 18 (15,2). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

d S koli so ga pretepli. Hladnik Miha, sin učiteljka iz Zage nad Kamnikom se je vračal okoli 23. proti domu. V hosti nad Kamnikom je začel med pretepačje se kmečke fante. V temi so se najbrže zmotili in navalili na Hladnika ter ga poskodovali na glavi in po rebrih. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnišnico.

Snežne čevlje in galoše

sprejema v popravilo

2307

M. Trebar, Ljubljana, Sv. Petra 6

Ljubljana

Torek, 27. oktobra 1931.: Frumencij. Pravoslavni, 14. oktobra: Pr. M. Par.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

■ Klub jugoslovanskih primorskih akademikov vabi vse svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka, ki bo danes ob 20 v klubovih prostorih — hotel Tivoli, II. nadstropje, soba št. 25. Odbor.

■ Uspeh Jakčeve razstave. Božidar Jakac je imel s svojo razstavo »Amerika« izredno lep uspeh. Ogledalo si jo je okoli 3000 ljudi, prodal je pa 45 slik. V nedeljo dopoldne je imel slikar zadnje vodstvo po razstavi. Ljudi je bilo okoli 100, ki so z zanimanjem sledili Jakčevim besedam.

■ Redna predavanja Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani se prične v sredo 28. t. m. ob 19. s predavanjem nadzornika g. Josipa Streklja o delu na vrtu v jeseni in o pripravi vrta za pomlad. Kakor vsa ta predavanja, ki bodo vsako sredo ob 19 tako je tudi to predavanje v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vstop je članom in nečlanom brezplačen.

■ Propagandno društvo v Ljubljani pozivlja vse udeležence, ki so sodelovali v narodnih nošah na »gorenski svatbi« v Beogradu na sestanek danes zvečer v dvorani Uniona.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25-77.

■ Smuči vseh vrst in kvalitet z vsemi priključniki kupite najceneje pri »Jugosport« r. z. z. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 34 (preje Razberger).

Maribor

m Podban gospod dr. Pirkmajer v Mariboru. V soboto je prisel semkaj gospod podban Dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer. Udeležil se je v Limbušu pogreba pokojnega Srečka Robiča. Iz Maribora je odpotoval v nedeljo.

m Obisk podkonzula Cihelke v Mariboru. Češkoslovaški podkonzul v Ljubljani g. Cihelka je prisel v Maribor že v soboto popoldne in si ogledal vse mestne zanimivosti. O Mariboru se je izrazil zelo pohvalno. Zvečer se je sestal v Grajski kleti z odborom JC Lige in Češkega kluba, v nedeljo pa je prisostvoval proslavam.

m Češkoslovaška slavnost v Narodnem domu. V nedeljo popoldne je priredil tukajšnji Češki klub v Narodnem domu posebno interno proslavo češkoslovaškega državnega praznika. Slavnost je imela približno isti program kot dopoldanska v »Unionu«. Nagovor je imel predsednik kluba g. Franjo Bureš. Udeležila sta se je tudi ljubljanski podkonzul CSR g. Cihelka in predsednik tukajšnje JC Lige g. dr. Avg. Reisman. Češki učitelj g. Drly je predaval o Karlu Havličku, sledilo so še razne deklaracije.

m Češkoslovaški državni praznik v radiu. V sredo 28. t. m. bo v Češkem Brodu na Češkoslovaškem otvorjena nova oddajna radio-postaja, močna 120 kv., ki bo 27. in 28. t. m. oddajala spored proslave državnega praznika.

m Mariborska škola češkoslovaški proslavi. Naša škola, knezoškof dr. Karlin in pomožni škof dr. Tomažič, ki sta radi praznika Kristusa krajla bila v nedeljo dopoldne zadržana, sta poslala JC Ligi pozdrav in čestitke k proslavi češkoslovaškega državnega praznika.

m Proračun občine Tezno. Predmetna občina Tezno je te dni sestavila proračunski osnutek za prihodnje poslovno leto, ki izkazuje 86.033 Din izdatkov. Večina te svote, in sicer 44.864 Din, se bo uporabila za kritje stroškov, ki so nastali radi povečanja šole.

m Jugoslovanski Sokoli v švic. Kakor smo že svoječasno poročali, je bil naš svetovni telovadelec g. Leon Štukelj povabljen na švicarske telovadne tekme, ki bodo te dni v Baslu. Jugoslovanski sokolski savez je imenoval za delegata in referenta pri teh tekmah g. Franja Mačusa, načelnika Mariborske sokolske župe.

m Železničarski šod. Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev v Mariboru sklicuje za danes v torek zvečer ob 19. uri v veliki dvorani Narodnega doma važen šod. Vabljeni so vsi narodni železničarji v Mariboru in okolici.

m Volilni šod na Tezno. Jutri v sredo bo ob 19. uri v gostilni Selič na Teznem volilni šod, na katerem bosta govorila sreski kandidati dr. Miloš Vavhnik in njegov namestnik prof. dr. Maks Kovačič.

m Gospodar poskodoval dninarja. V Ivanjcih je posestnik O. v jezi tako udaril s kolom po glavi svojega 50-letnega dninarja Jakoba Milariča, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnico.

m O pomenu in značaju razstave, katero je priredil Maribor na jesenskem velesejmu v Ljubljani in nato v bivši kavarni v parku, sta pri otvoritvi govorila g. župan dr. Juvan in g. upravitelj Grčar. Razstava je pokazala vsestransko sliko razvoja zlasti povojnega Maribora ter predstavlja v svoji celokupnosti izredno važen zgodovinski dokument za Maribor. Zato bi bilo več kot škoda, da bi se sedaj z likvidacijo razstave gradivo razneslo na vse strani in tako onemogočilo tako tujcu kakor tudi domačinu vpogled v preteklost in sedanjost našega mesta. Prepričani smo, da se bo našel prostor, kjer bo ostala ta razstava trajno na vpogled vsakemu interesentu. V nasprotnem slučaju pa bi Maribor samo posnemal Mariborčana iz časa 1850. Ko je takrat prof. Puff končal in izdal svojo zgodovino Maribora, je občina smatrala, da so ji sedaj arhivirale in zgodovinski predmeti odveč; zato so večino tega spravili v — Dravo. Isto bi bilo, ako bi se danes razstavljeni predmeti raznesli. Zato naj mestna občina imenuje odbor, ki vzame to vprašanje v roke, in kateri odbor naj to vprašanje v interesu Maribora tudi reši.

m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Magdalena Cimperčeva, hči posestnika, 22 let; Marija Novakova, žena železničarja, 67 let; Marija Ravnikarjeva, zasebnica, 54 let; Rupert Črnič, kontrolor drž. žel., 44 let; Anton Mihelak, delavec, 67 let; Leopoldina Dominikova, žena kleparja, 54 let; Terezija Sovičeva, branjevka, 49 let; Konrad Fras, mesarski pomočnik, 18 let; Lovrene Lavrič, tovarnar, 66 let; Srečko Robič, veleposestnik, 49 let; Adela Ipavčeva, vdova po odvorniku, 81 let; Marija Jurčeva, žena mizarja, 50 let; Franc Klančnik, čuvaj v parku, 54 let; Franjo Lah, trgovec, 42 let; Angela Augustinova, hči vinarja, 5 let in Stanislava Brumčeva, hči postrežnice, 5 tednov. Naj v miru počivajo!

m Smrt trgovca. V nekem graškem sanatoriju je včeraj v 26. letu starosti umrl tukajšnji trgovec Alojz Tüfer. Prepeljan bo v Maribor, kjer bo pogreb jutri popoldne ob 16. uri. Blag mu spomin!

m Slovenski film. Prihodnji mesec bo tukajšnja Prosvetna zveza predvajala v Grajskem kinu prvi slovenski film »V kraljestvu Zlatroga«.

m Kinematografi. Grajski kino igra od danes dalje: »Mamselle Nitouche«. — Kino Union pa: »V tajni službi«.

m Beračenje otrok. Državna krajevna zaščita dece in mladine v Mariboru opozarja javnost na otroke nekega A. iz bližnje Kamnice, ki večkrat beračijo po mestu, čeprav jim to ni potrebno. Starši so sami navadili otroke modlovati po cestah in ulicah, zato se naprošajo vsi, kjer bi se pojavili, da jih naženejo ali pa izroče oblasti.

m Pretep. Včeraj kmalu po polnoči je nastal v Hočah prepri in pretep, v katerem je bil 22-letni natak Viljem Bürger zaboden z nožem v roko. Prvo pomoč so mu nudili na tukajšnji reševalni postaji.

m Tatvina kolesa. Mehaniku Francu Lešniku je izginilo iz šolske veže v Samostanski ulici 1200 Din vredno kolo znamke »Pegout«.

m Tatvina kokoši. V Fochovi ulici je neznanec ukradel v nedeljo zvečer Jakobu Zagarju iz zaklenjenega kurnika 6 kokoši. Tatvine je osumljena neka Pobrežanka.

m Nesreča v Hočah. V nedeljo se je pri delu vsekali s sekuro v levo roko 53-letni Ivan Lavrenčič iz Zimice pri Hočah. Moral je v tukajšnjo bolnico.

Odkritje zločina

Na šentpeterskem otoku na Dravi so našli naplavljenno truplo novorojenčka. Komisija je ugotovila, da je bilo dete umorjeno. Policija in orožništva sta uvedba najstrožjo preiskavo, ki pa doslej še ni privedla do uspeha.

Gelje

* Pomagajmo ubogim otrokom. Celjska državna krajevna zaščita dece in mladine je sklenila na svoji zadnji odborovi seji, da se tudi letos priredi božičnica za najrevnejše otroke v mestu in bližnji okolici. Ker je društvena blagajna skoraj prazna, se obrača odbor na mestno in okoliško občino, denarne zavode in premožnejše sloje za dobrohotno pomoč. Hvaležno se bo sprejel vsak, tudi najmanjši dar. Ker je huda sliha za denar, so se odločili gospe, da bodo same šivale perilo in obleke za uboge otroke iz blaga, ki ga bodo darovale v ta namen tukajšnje trgovine. G. trgovce pa iskreno prosimo, pomagajte tudi tokrat zaščiti in poklonite dar gospema, ki bodo še ta teden pobirale za božičnico, to pa zato, da se pridobi časa za šivanje. Za to zbirko sta se pri odboru seji pristojno prijavili gospe dr. Kalanova in Logarjeva. Vas vse, ki ste blagega srca in darežljivih rok pa prosimo, pomagajte, in naklonite označenima gospema čim večjih darov v božično veselje naši ubogi šolski deci!

* Uradni dan Zbornice TOI v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek 3. novembra ob 8. do 12. v posvetovalnici Gremija trgovcev v Celju, Razlagova ulica št. 8, pritičje levo. Stranke, ki želijo kak nasvet v zadevah, ki jih zastopa zbornica, naj se v tem času oglašajo.

* Pri sv. Jožefu nad Celjem se je vršila v nedeljo zahvalna nedelja. Ob tej priliki se je pričital seznam darov, višina zneska posameznih vasi v celjski fari, kjer so prejšnji teden vaški župani pobirali v zahvalo dobre letine in varovanja toče. Pri tej cerkvi se daruje čez leto po ena sv. maša na teden v ta namen. Darovanje po vaseh je v navadi že več desetletij.

* Smrtna kosa. V ponedeljek zjutraj je na Bregu v uti, kjer stanujejo delavci stavbene družbe »Obnova«, ki dela cesto na Bregu, umrl zadet od kapi 47letni delavec Borovščak Josip. V nedeljo zvečer je bil še zdrav, v ponedeljek zjutraj pa so ga našli njegovi tovariši mrtvega. — V javni bolnici sta v nedeljo 25. t. m. umrli 41letni delavec Verhujak Ernest, stanujoč na Sodnijski stezi št. 3 ter 51letni posestnik Skutnik Mihael z Velike Ravni pri Novi cerkvi.

* Opozorilo gostilničarjem. V četrtek 29. ter v petek 30. t. m. bodo prihajali v Celje rekruti, ki se bodo zbirali na komandi vojnega okrožja, odkoder se potem odpeljejo v svoje komande. Gostilničarji se opozarjajo, da je prepovedano točiti alkoholne pijače rekrutom ter njih spremljevalcem.

* Redek levski plen. Vrtnar v Celju g. Avgust Gradišer je v nedeljo 25. t. m. na lovu v Petrovčah ustrelil belega fazana. V naših krajih je beli fazan zelo redek.

* Sprememba dimnikarskih okolišev. Banska uprava je odredila, da se pred kratkim izvršena razdelitev mesta ter celjskega in gornje-grajskega sreza na dimnikarske ometalne okoliše spremeni in ta upravna področja razdeli na šest dimnikarskih ometalnih okolišev.

* Pes se je zatekel. V pekarno Kohn v Gaberju, Lastni dom, se je zatekel velik novofundlandec brez nagobčnika in znamke. Lastnik ga dobi tam.

* V okoliški občini bodo tri volišča. Ker se je število prebivalstva v okoliški občini v zadnjih letih zelo pomnožilo, bodo v okoliški občini tri volišča. Poleg dosedanjih v občinski hiši na Bregu ter v občinski hiši v Gaberju bo tretje volišče na Lavi v trgovini Karlovšek.

* Nezgoda otroka. 4letna hčerka malega posestnika na Pustem polju pri Gornjem gradu Petrin Frančiška je 25. t. m. padla s klopi in si zlomila desno nogo. Otroka so oddali v celjsko bolnico.

* Aretacija. V nedeljo zjutraj je bila 40-letna Marija J. iz Mozirja aretirana radi nedovoljenega povratka v mesto Celje. Izročili so jo okrajnemu sodišču.

* Zelje so kradli z njive. V sredini prejšnjega tedna je ugotovil posestnik Franc Trupej, p. d. Lokaž iz Bagnega pri Celju, da mu je ponoči tat porezal okoli 30 glav zelja. Iz gostine g. Janiča so takoj telefonirali po orožnika. Pot, ki jo je hodil tat, je šla okoli vasi po travnikih. Pred hišo delavca N. Z. je ležala ena zeljna glava, na podstrešju hiše pa ostale. Tako je bila ta tatvina po zaslugi vrlih orožnikov takoj odkrita.

Škocijan

Dve žrtvi jetike. V soboto je umrla Ana Kirar, žena posestnika v Dobruški vasi pri Škocijanu. Bila je poznana in vneta cerkvena pevka dolgo let vse do svoje bolezni. Prehladila se je in si nakopala zahrbtno bolezen jetiko. Trpela je leto dni in dopolnila 32 let. V nedeljo pa je jetika zahtevala že drugo žrtev. Okrog ene ure zjutraj je umrla žena poznane posestnika v Brinjevcu pri Škocijanu Reza Mlakarjeva. Bila je vzorna gospodinja in vzgojila šest otrok. Bolehala je nekako nad leto dni in umrla šele 53 let stara. Obema naj bo lahko pod domačo rušo. Zalutajočim preostlim pa naše iskreno sožalje!

Ceneno meso. Iz težkih skrbi si kmetje pomagajo s tem, da koljejo pač sami doma in prodajajo meso. V soboto in nedeljo se je dobilo meso v Brinjevcu pri posestniku K. I., nadalje v Grmovljah pri A. H. in pri posestniku I. P. na Slemenju pri Stopnem. Meso so prodajali po 6 Din kg. Eno pa lahko rečemo: Dobro in poceni pa jedo sedaj kmetje kakor že dolgo ne.

Ptuj

p Volilni šod. V soboto 24. t. m. ob 20. uri se je vršil dobro obiskan volilni šod v posvetovalni dvorani mestnega magistrata. Zborovanje je otvoril dr. Šalamun, pozdravil navzoče in se zahvalil za obilo udeležbo. Podelil je besedo sreskemu kandidatu Petvarju, ki je v dobro osnovanem govoru označil današnji gospodarski položaj v naši državi. Razvil je svoj program in končno apeliral na zborovalce, da se udeležijo polnoštevilo volitev 8. novembra, kar je v interesu države in prebivalstva. Njegov govor so zborovalci z burnim aplavzom odobrili. Govorila sta še odvetnika dr. Šalamun in dr. Šercar, ki sta istotako povdarjala, da je udeležba pri volitvah nujno potrebna tako iz gospodarskega, kakor iz zunanje-političnega razloga.

p Poroka. Poročila sta se dne 24. t. m. v prostiškji cerkvi v Ptujju Herbert Artenjak, tehnik v Rogatu, sin tukajšnjega veletrgovca Artenjaka in Frančiška Urban, hči mesarja in prekaževalca Urbana v Ptujju. Bilo srečno!

Prekmurje

Pod vlak se je vrgel. C. Janez iz Fokovec, čevljarški pomočnik, se je pred kratkim zaročil in bil že tudi oklican. Poroka pa se je baje razdrila in Janez je postal otožen. Prišel je k bratu krojaču v Mursko Soboto in obupano govoril, da mu ni več mogoče živeti. Brat ga je tolažil, pa zastoj. Janez je ponoči odšel od brata proti Bakovcem, kjer je počakal jutranji vlak. Lokomotiva ga je pa vrgla s tira. Pri tem pa se je tako potolkel na glavi, da so ga nezavešnega prepeljali v bolnišnico in je okrog sedme popoldne izdihnil.

Kočevje

Osebnosti. S kočevske gimnazije so premešeni: profesor Ambrožič v Kranj, suplent Cepuder v Novo mesto in suplent Kocijan v Mursko Soboto.

Imenovanje. Za banovinskega zdravnika v Kočevju je bil imenovan tukajšnji zasebni zdravnik g. dr. Josip Krauland.

Vodni rezervoar. Razni požari so izučili kočevske kmete, da so začeli bolj skrbeti za vodo po svojih vaseh. Pred nedavnim so zgradili velik vodni rezervoar v Kočevski reki, te dni pa je bil dogotovljen v Gotenici. Rezervoar obsega 46 kub. m in je zelo solidno zgrajen, tako da bo lahko v vsakem pogledu služil prebivalstvu.

Šmartno pri Litiji

Nagla smrt. Anton Zupančič, p. d. Mejstnak je nesel v dar gospe Mačkovi v Šmartno cvetlico v loncu, ko ga je za hišo pod Rojami zadela kap. Pokopali so ga v soboto 24. t. m. Pokojnik je bil več let strežja knezoškofa Jakoba Misle in pozneje knezoškofa Jegliča. N. v m. p. Ostalim sorodnikom naše sožalje.

Poročila sta se v Zagrebu Gospod Filip Košir, strojnik tovarne Knaflič in gospodična Leopoldina Adamčič iz znane pevske družine iz Šmartna pri Litiji. V nedeljo 25. t. m. sta se pa poročila gospod Fran Irt, posestnik in trafikant iz Polšnika in gospodična Mici Ulčarjeva iz Cerovca. Naše čestitke obema paroma!

Sv. Križ pri Litiji

Podpora. Ponesrečenemu načelniku tuk. požarne brambe g. Antonu Rappu je gospod ban dr. Marušić podelil že drugo podporo v znesku 1970 Din.

Pregled blagajne. Te dni je občinsko blagajno pregledal bankni uradnik in jo izročil občinskemu svetovalcu Jožku Pavliju.

Prememba posesti. Svoje posestvo v Ukrogu je Alojz Gerdin, p. d. Strmole, prodal Alojzu Ilvarju, pos. iz Tlake, in se preselil na bližnji Catež pod Zaplalom. Ilvarjevo posestvo na Tlaki je pa kupil I. Koren iz Hrastnika.

Poroki. V nedeljo 25. t. m. so se poročili Tome Anton, pos. iz Gornika in gospodična Mici Ilvar iz Kamenvrha ter tuk. organist Anton Petje in tukajšnja poštna upraviteljica gospodična Minka Groznik, rodom iz št. Vida. Čestitamo!

Hrastnik

V nedeljo so v Ljubljani pokopali Marijo Šantej ki je podlegla hudim poškodbam, katere ji je prizadelo v gozdu deblo. Šantejevo je v gozdu pod seboj pokopalo deblo, izpod katerega so jo z največjim naporom vso poskodovali rešili. Prepeljali so jo nato v ljubljansko bolnišnico, kjer jo je smrt rešila vsega trpljenja.

Jesenice

Poroka. V nedeljo popoldne sta se poročila v Ljubljani g. Janko Pristov, nameščene Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, in gđ. Zora Zmitek. Zenin je znan sokolski delavec in društveni načelnik na Jesenicah ter župni prvak. Novoročencema tudi mi iskreno čestitamo!

»Divji lovec«. Dramatični odsek jeseniškega Sokolskega društva je v proslavo Finžgarjeve šestdesetletnice vzprijel njegovega »Divjega loveca«, obenem je bila ta predstava otvoritvena letošnje sezone. Pred predstavo se je društveni prosvetar br. Franjo Klavara spomnil v kratkem govoru pisatelja F. S. Finžgarja. — Glede vzprijetve je omeniti, da je zelo uspeša. Posebej je pohvaliti novo scenerijo in maske, ki so bile posrečene. Zelo je ugajalo, da so igralci dobro znali vloge, prednašanje so dali potrebnega povdara. Kar je pripomniti glede posameznih vlog, je reči, da so bili vsi diletanti na svojem mestu. Izmed vseh igralcev pa je najbolj ugajal br. Hlebanja kot »vaški be-rač«. »Divjega loveca« so vzprijeli dvakrat, in sicer v soboto in nedeljo zvečer. Nekaj pa je bilo, kar ne moremo zamolčati, in to pri obeh predstavah: udeležba ni bila častna. Ne iščimo vzrokov, ampak eno drži: vsaj take prireditve posrečimo!

»Jugoslovanci« dobite na Jesenicah v treh trafikah, in sicer v postajni g. Nikolavčiča Antona, v trafiki gđ. Mici Mesarjeve in na Savi v trafiki gđ. Ane Klinarijeve. Čitate ta Hst!

Akademski krožek na Jesenicah bo priredil v torek 3. novembra ob pol 21. uri »družabni večer« v gostilni »Tancare« (Gospodstvska cesta). Udeležba za redno članstvo obvezna, sta-rekine z damami iskreno vabljeni!

Advokat dr. Josip Klepec

je preselil svojo pisarno v no-

vo palačo »Grafike« vogal

Miklošičeve-Masarykove c. 14

■ Prosvetno društvo »Tabor« — mandolinistični odsek. Vabimo vse rojake in prijatelje, ki imajo veselje in bi radi sodelovali v odseku, da se prijavijo v društvenem lokalu v hotelu Tivoli ob četrtek od 20. dalje, ali pa pri mandolinističnih vajah ob torkih, sredo in sobotah ob 20. v gostilni »Pri sodčku« na Zabjaku.

■ Belokrajinci! Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli krajini sklicuje v sredo 28. t. m. ob 20. svoj redni sestanek hotelu Bellevue. Rojaki, zavedajte se svoje dolžnosti! Na svidenje!

■ 18 voženj je opravila včeraj rešilna postaja. Zanimivo je, da so bile vse vožnje brez uspeha, kajti ljudje, ki so najpreje klicali po rešilni voz, so se kasneje premislili in voz je moral zopet odpeljati prazen v garažo.

Zakaj kandidiram

Izjava uglednega komunalnega politika

Po objavi izjave kulturnega delavca smatramo za najprimernejše, da objavimo izjavo praktičnega političnega delavca. Kajti če je prvi bolj povdarjal idejne razloge, ki so bili vzrok, da je sprejel kandidaturu, bo praktičen politik — in to mora biti vsak dober komunalni politik — pač bolj naglasil praktične razloge. Zato smo se obrnili na ljubljanskega podžupana prof. Evgena Jarca, ki ga danes ceni vsa slovenska prestolnica kot izredno agilnega komunalnega delavca.

Pa še iz drugega razloga objavljamo takoj po izjavi prof. dr. Valentina Rožiča še izjavo prof. Evgena Jarca. Oba sta pripadala svoje dni istemu političnemu krogu, oba sta odlična pristaša katoliškega svetovnega naziranja in zato je vsled posebnih političnih razmer v Sloveniji njih izjava še zlasti pomenljiva. V razgovoru z našim urednikom je podžupan Evgen Jarc označil razloge svoje kandidature tako-le:

Izjava podžupana Jarca

Predvsem moram povdariti eno: Popolnoma se zavedam, da je kandidiranje danes težak in nevhvaležen posel. Težak, ker moramo pričakovati, da se bo vsled triletnega prestanka parlamentarnega življenja z novim parlamentom odprl ventil, iz katerega bo hotelo na mah udariti na dan vse, kar je bilo v tem času zadržano.

Posebej nevhvaležen posel pa je sedaj v dobi težke gospodarske krize. V dobi ugodnega gospodarskega položaja ni na zadnje težko poslanec, da z vsakim zasedanjem prinese svojim volivcem nekaj darov. Zato pa je v času neugodnega ekonomskega položaja tem bolj nujno, da sodelujejo vsi, ki hočejo delati za blagor celote.

Ne prikrivam si pa tudi, da obstoji poleg gospodarske krize še

politična kriza,

od katere pravilne rešitve je naravnost odvisen obstoj države. Baš zato pa, ker gre za obstoj države,

je abstenenca tembolj kvarna

in ne samo za državo, temveč tudi za tiste, ki jo propagirajo. Kajti tudi oni so del države in tudi njim bo slabo, če bo slabo državi.

Pri tej priliki opozarjam na politično nad vse izsolane Anglee, ki se vedno in v vsakem slučaju ravna po znanem geslu: Right or wrong — my country. Kar bi se reklo: Prav ali neprav — tega nočem preiskovati — ali moja domovina je!

Prav v smislu tega gesla je MacDonald razbil svojo delavsko stranko in se pridružil vsenarodni stranki, ki je videl, da je država v ekonomski nevarnosti. In za našo državo je nastala prav ista nevarnost.

A odločil sem se za prevzem kandidature tudi kot katolik.

Stališče katolika v državi

bi moralo biti vedno pozitivno in konstruktivno, razven kadar bi šlo za kulturni boj. Da bi pa danes le od daleč grozil kulturni boj, pač nihče ne more trditi.

Rečeno pa je tudi, da

daj Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.

Vzrok več, da sem se z lahko vestjo odločil za prevzem kandidature.

Kakor sem že omenil, bo treba rešiti najtežja gospodarska vprašanja in v ta namen je neobhodno potrebno, da se združijo vse konstruktivne sile. Ni mogoče na drug način rešiti gospodarske krize, ki je svetovnega pomena, a tudi lokalnega značaja.

Zavedam se dobro, da se brez noč ne da nič rešiti. Če v kratkem času pa je mogoče krizo znatno omiliti in doseči mnogo. Sklicujem se tu na zadnjo izjavo svojega prijatelja dr. Rožiča, s katerim sva imela priliko, predno sva se odločila k prevzemu kandidature, da pred najmerodajnejšim forumom izneseva nekaj najnujnejših potreb. Tako sva naglasila nujno potrebo

spremembe kuluka in žitnega zakona

da se tako pomaga slovenskemu kmetu in konsumentu ter težko prizadeti mlinski industriji.

Prepričala sva se, da je to dosegljivo, kakor je tudi izvedljiva boljša organizacija prodaje kmetijskih pridelkov in zlasti izvoza. Tu gre

predvsem za les, živino in prašiče, za stvari, od katerih naravnost odvisi obstoj kmeta.

Pri tej priliki moram z obžalovanjem ugotoviti, da se del našega združništva, čegar denarna moč sloni v prvi vrsti na našem kmetu, ne zaveda važnosti teh vprašanj in jih je pustil čisto nerešena. In vendar so ta vprašanja neprimerno bolj nujna, kakor pa kakršnokoli oddajanje kreditov izven Slovenije.

Kaj je naloga Slovencev

Zdi se, da Slovenci še vedno niso čisto domeni, kaj je njih naloga v naši državi, in da zato tudi še ne vedo, kakšna pozicija jim je namenjena in kakšno vlogo bi mogli doseči. Ali res še nismo nič pozabili in se nič naučili?

Vidovdanska ustava, ki jo je po pravici obsojala bivša SLS, je bila prvi nauk. Če ne bi bilo ob njenem sprejemanju abstinence, bi tudi Vidovdanska ustava bila vsa drugačna.

Padeč Korošec-Davidovičeve vlade je bil drugi nauk. Samo abstenenca je vrgla to vlado.

In Markov protokol? — Tudi ta je padel samo vsled abstinence. Baš mi Slovenci smo vedno znova spoznali, kako težko nas je zadrževala abstenenca hrvaških strank. In sedaj naj mi ponovljamo napako Hrvatov!

Pa še to bi povedal gospodom, ki širijo propagando za abstenenco danes, ko smo v prehodni dobi v nov parlamentarizem. Baš v prehodni dobi je aktivnost najvažnejša, ker sedaj se polagajo novi temelji. Ali naj se polagajo brez nas in s tem proti nam?

Sicer pa naj si zapomnijo ti gospodje še to: Primum vivere, dein philosophari. Najprvo treba živeti, potem filozofirati! V času, ko grozi brezposelnost, ko težka gospodarska kriza grozi vsem, je ta resnica še zlasti jasna.

Ne pozabite pa še to, da je politika umetnost mogočega, da se doseže to, kar je mogoče. Ne klatimo vendar zvezd z neba in ne spodnašajmo sami sebi tal, na katerih bi lahko stali trdno.

Na svetu se vse izpreminja in nihče ne more predvideti niti najbližje bodočnosti. Zato pa ne se loviti za praznimi krilatimi, temveč uspehi se dosežejo le s realnim mišljenjem.

Vzгляд Ljubljane

Kaj se more doseči z realno politiko, priča najbolje ljubljanska občina, kjer so se vsled složenega dela dosegli veliki uspehi. Občina in zasebniki so investirali težke milijone in ravno vsled teh del je bilo mogoče omiliti brezposelnost in socialno krizo, ki bi sicer nastopila z nevarno ostroto.

Kot trezno misleč človek se v komunalni politiki nisem mogel ravnati po zahtevi svojega bivšega političnega prijatelja, ki mi je dejal: »Mi smo tebe poslali na magistrat, da se boš tam vojskoval, ne pa, da se zvežeš s Pucom!«

Takšnemu navodilu nisem mogel slediti in dobro je, da nisem sledil, ker je baš ta zveza bila za ljubljansko komunalno politiko naravnost prevarantna novum, ki je povzročilo in ustvarilo delo, ki jih nihče ne more utajiti.

Ze so znani obrisi gospodarskega programa, ki ga ima rešiti novi parlament. Če se bodo našli v novem parlamentu ljudje, ki bodo imeli smisel in voljo za složno in konstruktivno delo in ki bodo sodelovali pri izgradnji tega programa brez stranskih in brez sebičnih namenov, potem sem prepričan, da bo novi parlament pravi blagoslov za ljudstvo in za državo. Nobenega dvoma ni, da bo to tem bolj doseženo, čim bolj se bo ljudstvo udeležilo volitev in s tem opozorilo poslance, da bo pazno motrilo njih delo.

Program za gospodarski napredek države je postavljen, njegova izvedba se ima pričeti in tu hočem sodelovati in zato kandidiram.

Zadeve kočevske občine

Kočevje, 24. oktobra.

Po rešitvi težkega gmočnega stanja mestne občine kočevske in ravno tako važnega vprašanja elektrifikacije mesta, je občinski odbor lahko začel podrobnejše delo.

Na včerajšnji seji so bili po izvolitvi dveh odbornikov v odbor za popraviljanje volilnih imenikov najprej izvoljeni razni odseki: odsek za sestavo službene pragmatike mestne občine, finančni, gradbeni in odsek za proučitev elektrifikacijske pogodbe. V slednji odsek so bili voljeni: inž. Stiglic, dr. Lavrič, Ganslmayer, Verbeber, Rom, Betriani. Po likvidaciji kočevske zdravstvene okrožja je dala kr. banska uprava poslopje bivše bolnice mestni občini na razpolago. Občinski odbor je sklenil, da se to poslopje proda in izkupiček razdeli med prizadete občine po davčni moči. Odslej bodo v mestu ob ponedeljkih in petkih stalni tržni dnevi, in sicer na prostoru pred gostilno Schleimer, oziroma med lekarno in bivšo Veliko karnarino. Trgovcu Macherju se dovoli postavitev beinske sesalke pred njegovo trgovino, postrežku Fabjanu pa postavitev oglašnih desk. Glede prošnje nekega avtobusnega podjetnika za podelitev koncesije za prevažanje oseb na progi Kočevje—Kočevska reka—Črnomelj je občinski odbor izrazil mnenje, da ni potrebe za omenjeno progo. Med raznimi nasveti je bil sprejet predlog, da se vsako leto na Vseh svetih položi na pokopališče venec na čast vsem padlim vojni žrtvam in da obe pevski društvi zapojejo žalostinke.

Na tajni seji se je večinoma razpravljalo o prošnjah za sprejem v kočevsko domovno občino in o ubožnih podporah. Med drugim je bil vpokojen na lastno prošnjo dolgoletni in znani občinski sluga g. Josip Kraker.

Učiteljsko zborovanje sreskega društva v Slovenski Bistrici

Slov. Bistrica, 25. oktobra.

V soboto je imelo gornje učiteljsko društvo po precejšnjem presledku zopet svoje zborovanje in to s precej obširnim dnevnim redom, zlasti ker je bilo prvič v tem šolskem letu. Bilo je pa to zborovanje hkratu tudi občni zbor društva, ki je dobilo naziv JUU v Beogradu, sresko društvo Slov. Bistrica.

Po otvoritvenem uvodu je predsednik Miloš Tajnik pozdravil še posebej novodošla člana iz Marenberga Miklavca France in Grošl Ljodijo ter čestital tovarišici Tončki iz Pohorja, ki se je pred dnevi poročila. Kar nato so se obravnavali številni dopisi, kjer je omeniti zlasti onega glede reorganizacije pevskega zbora. Takoj se je nekaj članov priglasiło za sodelovanje pri novem osrednjem odboru, ki se snuje v Mariboru pod predstvom tamkajšnjega učitelja Bratuša. Poročal je potem še o banovinski in državni skupščini, kjer je omenjal vse važnejše dogodke na teh zborovanjih. Povdarjal je, naj se učiteljsvo pri vseh naročih poslužuje naše ustanove UGP in je propagiral za mladinski tisk Naš Rod, oziroma za Mladinsko Matico.

Nato je bil občni zbor, kjer so poročali o

minulem delovanju izšpno tajnik Stopar, blagajničarka in knjižničarka Feigl, ki je po vestnem triletnem poslovanju svoje breme izročila drugemu. Po formalni likvidaciji in zopetni ustanovitvi društva so bili izvoljeni v upravni odbor: Miloš Tajnik, za predsednika, Stopar — Kristan za tajnika (namestnika), Rismal za blagajničarko ter Živko Janko, Logar Franja in Franjo, Varl, Reiser in Štrigl kot odborniki. V nadzornem odboru pa so Feigl Vendramin, Krajnc in Kopriva. Določila se je tudi članarina mesečno po 16 Din, za poročene učiteljice pa 9 Din.

Pri slučajnostih se je vzel na znanje predlog tov. Miklavca glede povišic. Zborovanje je bilo prav živahno in dobro obiskano. Pokazalo pa je, da tudi naše učiteljsvo že prav občutno tlači kriza. Prvič se je zgodilo, da se od številnih navzočih nihče ni priglasił k skupnemu obedu.

Naj še omenimo, da stopa naše društvo z novim letom v 60. leto, kar se bo slovesno praznovalo 10. aprila 1932. O pripravah za to slavnost se bo razpravljalo že tudi na prihodnjem zborovanju, ki bo meseca decembra na Pragerskem.

—ank.—

Mlad tihotapec ustreljen na meji

Tragična usoda žrtve tihotapske strasti

Gornja Radgona, 25. okt.

Suha jesenska letna doba, ko odpada listje in vsa narava tajinstveno šumi, se lažje prikrije in preslepi čujevo stražo. To je zvalilo nekaj predznakov tihotapcev, da poskusijo svojo srečo. V soboto 24. oktobra nekako ob šesti uri zvečer je stražar obmejne čete opazil sedem moških, ki so na skritem terenu, kakih 500 metrov oddaljeno od obmejne mosta čez Kučnico v Gederovcih, nameravali prečkati mejo. Na klic stražara se niso ustavili, nego se spustili v beg. Vojak obmejne čete se je zato poslužil orožja. Ustrelil je za tihotapci dvakrat; krogla je pogodila 22 letnega mladeniča. Žrtev je obležala na mestu, med obmejnima kamnoma številka 80 in 81. To je znana tihotapska pot. Drugi ranjenec je baje z ostalimi pobegnil na avstrijsko ozemlje.

V nedeljo dopoldne je na mesto prišla komisija sreskega načelstva iz Murske Sobote, in

sicer g. Bratina z zdravnikom dr. Gregorcem; komisije se je udeležil tudi zastopnik avstrijskih oblasti, da ugotove dejanski stan. Ubiti tihotapec je bil zadet od zadaj nad kolkom, tako da je krogla izstopila na prsih, iz česar se lahko sklepa, da je bila žrtev pri begu sklonjena k tlom. Pri sebi je imel 100 Din in odrezek pošne nakaznice, glaseče se na ime Marija Zver. Sklepajo, da je žrtev Ivan ali Franc Zver, doma iz Peklenice, v bližini Čakovca v Medjimurju. Spoznal ga je tudi neki orožnik iz Radgone, ki je imel že večkrat z njim opravka. Od ostale družbe so bili štirje baje opaženi v neki gostilni v Žetincih, vendar pa pri sebi niso imeli tihotapske robe. Domnevajo, da so šli šele po robo v Avstrijo.

Nesrečno žrtev tihotapske strasti so odnesli v mrtvašnico in bo pokopana v ponedeljek 28. t. m. na pokopališču v Petajnici-Gederovci.

Ukrepi za razmah tujskega prometa v Kranju

Kranj, 24. oktobra.

Letošnje poletje naši hotelirji z obiskom letoviščarjev niso bili prav nič zadovoljni. Tujevc je bilo malo. Gotovo je, da je kriva tudi gospodarska kriza. Toda le deloma. Pomisliti moramo, da je bil letos na Jezerskem naval letoviščarjev kakor še nikoli. Tuji so se morali vračati domov, ker niso dobili na Jezerskem sob. Vse te letoviščarje bi lahko obdržali v Kranju, če bi bilo za tujski promet smoteno urejeno. Čemu pa imamo dva velika hotela, če ne za tujece?

Treba bo začeti z delom, zlasti s pametno reklamo; ne toliko v tujini kakor pri bratih Srbih in Hrvatih. Upajmo, da bo drugo leto drugače, samo začeti je treba že sedaj v jeseni. Tujski promet pri nas bo gotovo zelo podpiral novi srezki načelnik g. dr. Franc Ogrin, ki je bil dolga leta predsednik kamniškega »Tujkoprometnega društva«.

Po njegovi zaslugi je Kamnik v tujkoprometnem pogledu mnogo pridobil. Bivše društvo za olepšavo Kranja in okolice ter privabitev tujevc se je prekrstilo nedavno v Tujkoprometno društvo v Kranju. Tajništvo novoustanovljenega društva je prevzel g. Kozman, ki je opravljal slično službo že v letovišču Dobrni pri Celju. Seje, ki se je vršila pretekli turek 20. t. m., se je udeležil župan gosp. Ciril Piric in večina odbornikov. Društvo bo izdalo v svoji režiji lepe razglednice našega mesta in okolice ter informativno brošuro po vzgledu drugih letovišč. Dobilo je tudi stik z občinskimi odborniki, ki so bili izvoljeni, da proučijo vprašanje kopališča, ki ga bomo začeli graditi prihodnjo pomlad (g. Berjak, Košnik in Holcaker). Važno je tudi temeljito zboljšanje ljubelske ceste od Lenardiča do Prešerna. Tujkoprometnemu društvu želimo mnogo uspehov pri uresničenju vseh teh načrtov.

Zaloga domačega tobaka na podstrešju

Našli so jo orožniki na Vrheh pri nekem prevzičkarju.

Višnja gora, 26. okt.

Pred dnevi je »Jugoslovan« poročal o tihotapskem tobačnem nasadu, katerega so orožniki izsledili v nekem gozdu pri Lučah nad Krko. Sedaj pa izvem, da so orožniki našli tudi tobak, katerega je nekdo na tem kraju sam pridelal, čeprav ima samo država pravico tobak saditi, kupovati in prodajati. Na Vrheh v občini Krka so finančni organi iz Višnjegore našli pri nekem prevzičkarju precejšnjo zalogo tobaka, katerega je možakar sušil na podstrešju. Financirji so našli več tisoč tobačnih stebel. Možakar se je zagovarjal, da je našel v gozdu pod vasjo ves tobak in da ne ve, čigav je, in kdo ga je sadil. Oblasti so uvedle preiskavo.

Obdolžen umora nosečega dekleta

Ptuj, 26. okt.

Kakor smo že v nedeljo poročali, je bila v soboto v Zetalah najdena dekla Katarina Koreševa z razbito glavo in prepeljana v tukajšnjo bolnico, kjer je umrla, ne da bi se bila zavedla. Ker je bila noseča, je bi uboja osumljen posestnikov sin Ivan, o katerem je bilo znano, da je bil njen ljubimec. Pulka so včeraj orožniki po dvodnevnem iskanju izsledili, aretirali in odpeljali v sodne zapore v Rogatec.

Občni zbor Gledališkega odra v Kranju

V 68. sezoni 31 predstav

Kranj, 24. oktobra.

Preteklo sredo zvečer se je vršil v čitalniški dvorani Narodnega doma občni zbor Gledališkega odra Narodne čitalnice v Kranju. Otvoril ga je predsednik ravnatelj Fran Sirc. Spomnil se je pokojne članice Viktorije Gogolove. V pretekli sezoni, ki je že 68., je uprizoril marljivi Gledališki oder 37 dramskih predstav, proslavil je 60letnico pisatelja Fr. Finžgarja. Odbor je imel 14 sej in dva sestanka. Že itak lepa odrska knjižnica, večjo ima samo ljubljanska drama, je dobila 17 novih del. Soglasno je bil izvoljen tale odbor: predsednik Sirc Franc, ostali odborniki pa dr. Sajovic, Azman, Figar, Plahuta, Klavara, Luksa, Vran, Reš, Mayr, Kraiger in Slavec. Letošnja sezona bo zelo živahna in bo nudila občinstvu poleg nekaterih resnih stvari tudi mnogo zabavnih.

Čoln se je odtrgal

Čolnar je ženske pomiril in preprečil veliko iz Hrastnika poročajo, da se je v nedeljo odtrgal čoln, katerega ima neki brodnik privezanega na vrvi pod železniško postajo na Savi. Sava je v nedeljo močno narasla in brodar je hotel prepeljati 4 ženske s čolnom na drugi breg. Sredi reke se je čoln odtrgal. Brodnik je imel takoj prisotnosti, da je ženske pomiril in pripeljal čoln precej nižje k bregu. Tako se je ta nesreča srečno iztekla.

Kranj

Pevcem in godbenikom. Drvi ob 20. ima Soškolski pevski zbor redno vajo. Ker bo pričel študirati nov program, zato vabimo še nove pevke in pevce, da se priklase. — Isto velja tudi za godbenike. Orkestralna vaja bo v sredo ob pol 21. uri.

Pobijanje draginje. Srezki načelnik gosp. dr. Franc Ogrin je izdal za vse hišne posestnike javen poziv, naj znižajo svojim najemnikom najemnino. O svojih ukrepih naj poročajo županstvu najkasneje do ponedeljka 2. novembra. Srezko načelstvo je izdalo velik lepak, ki pojasnjuje vzroke sedanje gospodarske stiske in obenem vzpodbuja vsakega, naj skuša po svojih močeh omiliti krizo na vse načine, posebno pa s pobijanjem draginje in štednjem.

Višnja gora

Zganje so ji odnesli. Letos kuhajo prav pridno povod zganje. Tudi revna A. Š. je nabrala po gmajnah nekaj brinja in skuhala doma 12 l brinovca. Pred dnevi pa je šla na dnino, in ko se je vrnila, je ugotovila, da ji je neznan tat iz izbe odnesel vseh 12 litrov zganja.

Slaba žetev ajde. Tako slabe letine ajde pri nas že dolgo ni bilo, kakršna je letos. Največ škode je napravila na ajdi slana. Kmetje bodo pridelali komaj za seme.

Litija

Kapelnštvo gasilske gódbe, ki je tako dolgo in uspešno vodil g. Kelemenčič, ki je odšel na novo službeno mesto v Konjice, prevzame kot čujemo naš kaplan g. Vinko Lovšin. Želimo, da bi godba pod njegovim vodstvom še bolj uspevala.

Zračni akrobati so nastopili sedaj že trikrat. Njihovim drznim akrobacijam se divijo vsi. Fantom bi morali kakorkoli pomagati, da bi svojo umetnost mogli pokazati tudi v tujini.

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana — Celje — Maribor

Nalaganje prihrankov na hranilne knjižice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji in popolnoma varno.

Za vloge in vse obveznosti jamči dravska banovina z vsem premoženjem in z vso davčno močjo.

Kriza zaupanja in naši denarni zavodi

Vse mogoče krize se vrstijo v modernem gospodarskem razvoju današnjih dni. Gospodarska kriza, finančna kriza, kriza zaupanja, to so v glavnem tri največje epidemije, ki jih bo gospodarska zgodovina zabeležila s posebnim povdorkom. Ze sama beseda posega danes v najzgodnejšo vasico. O nji govore bogati in siromašni, o njej pišejo strokovnjaki in laiki.

Beseda kriza je nekdaj prevladovala skoro izključno v zdravilstvu. Zdravniki so ž njo označevali bolnikovo stanje, pri katerem je bolezen dosegla višek razvoja. To razvode, ali se bo bolnikovo stanje zboljšalo, ali nastopi katastrofa, so označevali z besedo — kriza. Ali se po tej definiciji nahaja svetovna gospodarska in finančna situacija na tem štadiju? To je vprašanje, s katerim se več ali manj ukvarja danes ves svet. Mnenja so si zelo nasprotna, vendar vse izgleda, da še nismo dosegli razvoja, daleč pa od njega tudi nismo.

Vse tri epidemije, ki smo jih zgoraj označili, so prekorale tudi naše državne meje, dasi ravno vseh treh nismo v enaki meri občutili. Gospodarska kriza je pri nas več ali manj lažje naravi. Naše narodno gospodarstvo bi jo dobro preneslo. Vse drugače pa se je pojavila in se žal še uveljavlja pri nas finančna kriza. Kriza zaupanja pa je dobila tak razmah, da je naravnost ogrožala ves naš narodno gospodarski sestav.

Kriza zaupanja se je pri nas izoblikovala v neki posebni obliki, ki je večkrat teoretično povsem nerazumljiva. Nezaupanje se je pri nas osredotočilo v prvi vrsti napram denarnim zavodom. Če bi tega nezaupanja pri nas ne bilo, bi naše narodno gospodarsko delovanje potekalo z znatno manjšim trenjem, kakor pa se to v resnici dogaja.

Kje tičijo vzroki tega nenadnega nezaupanja, ki se je s tako strahovito naglico razširilo po vsej državi? Našim denarnim zavodom pač ne moremo očitati, da nimajo solidne podlage. Radi tega je tudi vsako nezaupanje neopravičljivo. Da se je nezaupanje kljub temu pojavilo, je vzrok v psihologiji mase, ki si je pojave v drugih državah, brez vsake kritične razsodnosti po svoje razlagala. Veliki bančni polomi v Avstriji so tudi pri nas sprožili posebne vrste razlago, čes če propadajo banke drugod, zakaj ne bi propadle lahko tudi pri nas. Razni emigrantski obupanci, zavestni in podzavestni gospodarski zločinci so seveda to okolščino izrabljali v svoje zločinske namene.

Nezaupanje pa se je širilo tudi med vlagatelji samimi. Ti so z veliko silo pritisnili na denarne zavode in zahtevali takojšnje zavarovanje svojih vlog z nepremišljenimi dvigi. Seveda so pri tem ogromno oškodovali najprej sebe, s tem, da so naselili raznim spekulantom, ki so jih oropali njihovega težko prihranjenega kapitala; škodovali pa so tudi narodnemu gospodarstvu, ki je radi pomanjkanja sredstev moralo omejiti svojo delavnost.

Velika krivda pa leži tudi na naših denarnih zavodih. V raznih strokovnih listih in tudi v dnevnem časopisu se je s strani strokovno obraženih stalno naglaševalo, naj naše gospodarske institucije že preidejo enkrat iz konservativnega, že zdavno zastarelega naziranja, da se gospodarske ustanove vodijo, kakor pravijo Nemci s »Hausverstandom«. Samo zdravi razum ne zadostuje, treba je ta razum vsposobiti za gotovo delo. Enkrat smo v »Jugoslovancu« govedali, da je za težko bolezen potreben zdravnik in ne babica.

Zato so bili tudi naši denarni zavodi ob navalu vlagateljev brez glave. Nikjer ni bilo pripravljenosti. Bilančna poročila so bila vedno polna lepih fraz o veliki likviditeti bank, ko pa je nastopil čas likviditeto tudi dejansko pokazati, je vse odpovedalo. Pa tudi za pomirljivost vlagateljev se bančno osebje ni zanimalo. Koliko vlog bi lahko ostalo nedotaknjenih, če bi posamezni bančni uradniki, po primernih navodilih z dobro besedo pomirjevali duhove. Že v naprej bi morale banke pripraviti vse materialne in psihološke elemente za pomirjenje dhuov in pobijanje nezaupanja v času panike, katero morajo bančni zavodi vedno in v vsakem času imeti pred očmi.

Selekcija denarnih zavodov, ki so rasli po preobratu pri nas ko gobe po dežju je že davno likvidirana. Imamo samo dobro fundirane zavode, ki zaslužijo polno zaupanje. Nekateri teh zavodov so prestali še vse večje pretresanje, prestali so vojne vihere. Imamo zavode, ki so ponos našega gospodarskega snovanja. Kako to, da so baš sedaj, radi neke imaginarne povsem neupravičene bojazni, oziroma nepravilnosti izgubili glavo? Nastopili so trenutki ko se naše najboljšje denarne institucije nahajajo v kaj kočljivem stanju. Sedaj naj pokažejo svojo strokovno finančno verziranost!

Ta verziranost pa ne sme obstojati v tem, da se dovoljenim kontokorentnim kreditom, meni nič tebi nič izstavi bianco menica s kratkoročno skadenco. Kadar se nudi kredit se ne sme nikdar izpuščati iz vidika likviditete banke. Zato tudi moderni denarni zavodi svojo kreditno politiko vedno prilagodijo v razmerju vlog. Ali se je pri nas tako postopalo?

Mislimo, da je prišel čas, ko ura ne teče sama po sebi, zato naj naši denarni zavodi vpoštevajo veliko današnjo resnico, da je treba pravih ljudi na prava mesta.

Gospodarske vesti

× **Balkanska konferenca v Carigradu.** V Carigradu zaseda balkanska konferenca, ki ji prisostvujejo zastopniki vseh bankarskih držav. Konferenca nima niti oficijelnega niti oficijoznega značaja, vendar pa utira pot naporom vseh onih, ki resno stremijo, da zavladna na Balkanu mirno in vzajemno sožitje med posameznimi narodi. Našo državo zastopa v Carigradu g. Jonić. Na dnevnem redu so politična in gospodarska vprašanja. Vprašanja skupne zaštite cereali in tobaka, vprašanja balkanske poštne unije, vprašanja sodelovanja med posameznimi emisijami bankam in sličnimi problemi dajejo konferenci posebno važnost. Konferenca bo zasedala kakih deset dni.

× **Uvoz perutnine v Avstrijo.** Na svojo vlogo za odpravo ovir pri uvozu perutnine v Avstrijo je prešla Zbornica za TOI od kr. poslanstva na Dunaju sporočilo, da se t. 4. zaključnega protokola k postojecemu sporazumu o živalskih kugah med našo državo in republiko Avstrijo v avstrijskem zveznem ministrstvu za poljedelstvo in šumarstvo tolači tako, da se sme brez dovoljenja uvažati samo živa perutnina, ki je namenjena za takojšnji zakol, ono pa, ki se namerava v avstrijskih pitliščih še pitati, je smatrati za živali, ki so namenjene za posebne gospodarske svrhe in za katere velja določba t. 3. odst. 2. t. j. posebno dopustilo (Einfuhrerlaubnis).

Dobave.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozčke, 2500 kg bencina, 25000 kg strojnega olja, 100 komadov jeklenih lopat, 30 komadov rudarskih strgulj in 5000 kg tračnikov.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe glede dobave 80.000 kg portland-cementa; do 9. novembra t. l. pa glede dobave 400 kg avtoolja. — Direkcija državne železarnice Varoš sprejema do 4. novembra t. l. ponudbe glede dobave 6 komadov nepremočljivih dežnih plaščev; do 11. novembra t. l. pa glede dobave 345 m² ksilolitnega poda. —

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 6. novembra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov svedrov za les in 50 komadov rudarskih želez. —

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 4 steklenice za kislino, 500 kg belih krp, 500 kg pisanega bombaža za čiščenje strojev, 350 komadov lopat, 430 kg žebeljev, 100 komadov rudarskih kladiv, 200 kg vijakov z maticami, 10.000 kg karbida ter glede dobave krogličnih ležajev. —

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe glede dobave naprave za električno žago. —

Direkcija državnih železnice Subotica sprejema do 6. novembra t. l. ponudbe glede dobave skretniških ključavnic. —

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 26. oktobra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 26. oktobra. Amsterdam 2271-03 do 2077-87, Bruselj 784-29—786-65, Curih 1098-45 do 1101-75, London 216-27—223-77, Newyork 5592-33—5609-33, Pariz 220-65—221-31, Praga 165-86—166-36, Trst 289-07—295-07.

Zagreb, 26. oktobra. Amsterdam 2271-03 do 2277-87, Bruselj 784-29—786-65, London 216-28 do 217-09, Milan 289-07—289-97, Newyork kabel 5603-33—5620-33, Newyork ček 5592-33 do 5609-33, Pariz 220-65—221-31, Praga 165-86 do 166-36, Zürich 1098-45—1101-75.

Beograd, 26. oktobra. Amsterdam 2271-03 do 2277-87, Berlin 1321-50 do 1348-50, Dunaj 738 do 762, Bruselj 784-29—786-65, Curih 1098-45 do 1101-75, London 216-27—223-77, Milan 289-07 do 295-07, Newyork 2292-34—2609-33, Pariz 220-65—221-31, Praga 165-86 do 166-36.

Curih, 26. okt. 9-05, Pariz 20-0887, London 20-025, Newyork 510-12, Bruselj 71-30, Milan 28-55, Madrid 45-60, Amsterdam 206-75, Berlin 118-30, Stockholm 117, Oslo 112, Kopenhagen 112, Sofija 3-70, Praga 15-10, Varšava 57-175, Budimpešta 90-025, Atene 6-50, Carigrad 2-36, Bukarešta 3-04, Helsingfors 11-19.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 26. oktobra. Drž. papirji: 7% Bler 54, 8% Bler 61. — Banke: Celjska 150, Ljublj. kred. 115, Kred. zav. 195. — Industrija: Vevče 115, Stavbna 40, Ruše 125.

Zagreb, 26. oktobra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 64—65, vojna škoda ar. 290—293 (287 do 292), kasa 290—293, dec. 295—298, 4% agr. obv. 33—36, 7% Bler ar. 57-50—59 (59), kasa 57-50—60, 8% Bler ar. in kasa 65—68, 7% pos. hipot. — 6% beglučke obv. 43—44 (42 do 46). — Novčani zavodi in industrijska podjetja do nadaljnjega ne notirajo.

Žitna tržišča

Budimpešta, 26. oktobra. Tendencja: prijazna, Promet: sreden. — Pšenica: dec. 10-84—10-92 (10-83—10-84), marc 11-93—12-05 (11-96—11-98). Rž: dec. 11-65 (11-63—11-65), marc 12-55 do 12-70 (12-67—12-70). — Koruza: maj 13-25 do 13-30 (13-25—13-28).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencja neizpremenjena slaba, promet: 1 vagon jelovih desk, 1 vagon naravnih bukovih plohov, 1 vagon oglja.

Sport

Črn dan za jugoslovanski nogomet

Ljubljana, 26. oktobra.

Pretekla nedelja bo v zgodovini našega nogometa zapisana črno. Naši klubi in naša reprezentanca enajstotica so imeli štiri mednarodne nastope — nikjer niso mogli doseči niti polovičnega uspeha.

15.000 gledalcev je prisostvovalo našemu porazu v Poznanju. Zmaga Poljakov je bila povsem zaslužena, čeprav je nekoliko previsoko izražena. V prvem polčasu so bili absolutno nadmočni, pri tem pa so imeli še srečo, da so naleteli na popolnoma nemogočega vratarja. Že do 24. min. prvega polčasa je Spasić prejel štiri gole. Savezni kapetan je bil prisiljen postaviti po odmoru Čulića, ki je branil odlično. Splošno je prevladovalo mnenje, da bi bil rezultat drugačen ako bi ves čas igral Čulić. Jugoslovani so po odmoru pokazali, da je bila le vratarjeva nespretnost kriva hudemu porazu.

Najboljša v naši enajstotici sta bila Tirnanić in Hitrec. Sekulić in Bek slaba. Po odmoru je Bek igral centerfora, Bonačić levo zvezo, Sekulić na krilu. Deškoviću se je vse ponesrečilo, bil je eden od najslabših v moštvi. V krilski vrsti je bil še najboljši Marušić.

Poljaki so bili do 3. minute po odmoru nadmočni in so do tega časa zabil 6 golov, čeprav so oddali samo osem strelav na gol. Nato je prevladovala Jugoslavija, ki pa je naletela v nasprotni obrambi na neprehoden zid. Bonačić in Sekulić sta imela tako odličnega krilca, da sta bila popolnoma onemogočena. Sodnik g. Krist (Cehoslovaška) je sodil brez napake.

Poljaki so tudi na naših tleh odnesli dve zmagi. Poljski klub Garbarnia je v soboto in nedeljo gostoval v Beogradu in obakrat zmagal, proti Sokolu s 2 : 0, proti BSK s 3 : 2. Poljaki so se pokazali najmanj enakovrednim našim najboljšim. Njihova tehnika in kombina-

cijska igra je sijajna in ni prav nič čudnega, da je Garbarnia na prvem mestu v tabeli.

Četrti neuspeh nam je priredila Concordia, ki je v Gradcu izgubila proti Grazer Sportklubu s 3 : 4. V prvi polovici so bili domači boljše in vodili s 3 : 1. Po odmoru je predvedla Concordia zelo dobro igro. Pri stanju 3 : 3 je sodnik diktiral proti Concordiji 11 m, katero je dal trikrat ponoviti, dokler ni žoga obtičala v mreži.

Tako smo doživeli štiri poraze, od katerih so bili trije opravičeni.

Bolgarija : Grčija 2 : 1

V nedeljo se je vršila v Sofiji med Bolgarijo in Grčijo tekma za balkanski pokal. Zmagali so Bolgari radi večje odločnosti. Sodnik g. Ružić.

Grki so radi poraza izgubili možnost, da st osvoje prvo mesto, katerega je sedaj definitivno zavzela Rumunija in si prvič osvojila balkanski pokal.

Stanje tabele je naslednje:

Rumunija	5	4	0	1	22:11	8
Jugoslavija	6	3	0	3	12:9	6
Grčija	5	2	0	3	11:16	4
Bolgarija	6	2	0	4	10:19	4

Jugoslavija je ponudila naši Iliriji dve tekmi v Ljubljani za 31. X. in 1. XI. oziroma 21. in 22. XI. Radi previsokih zahtev bo morala Ilirija najbrže odkloniti.

Sokolstvo

Metodika sokolske vzgoje

Sokolska literatura je zopet obogatela z novo krasno vzgojno knjigo, ki jo je pisal podnačelnik Saveza SKJ br. Miroslav Ambrožič. Knjigo je odobrilo savezno načelnštvo še predno je izšla. Brat Ambrožič nam na zelo razumljiv način opisuje lepoto sokolske misli, pomen sokolske vzgoje, njen vpliv na javna vprašanja, na lepoto posameznika, njegovega telesa, njegove duše. Sledijo krasni sestavki, obsegajoči vse pogoje telesne vzgoje. Br. Ambrožič je razdelil snov svoje knjige prav srečno in vsestransko primerno. Izvrstna knjiga, ki jih je malo v naši sokolski literaturi, bo služila vsem bratom prednjakom in tudi prosvetarjem.

Zunanja oprema knjige je prav lična, tisk izredno dovršen, skratka vse priznanje piscu in tiskarju. Knjiga je izšla v založbi Jugoslovanske Sokolske Maticе v Ljubljani ter stane 36 Din. Vsem bratom prednjakom in bratskim društvom knjigo prav toplo priporočamo, ker jo bodo lahko uporabljali ne le v tehničnem, ampak tudi v prosvetnem oziru. Naročila sprejema Jugoslovanska Sokolska Matica v Ljubljani, Narodni dom. Istotam se naročata Sokolski koledar in Koledarček za sokolsko mladino.

Prvovrstne vrvi

motvoz, štrange, uizde in vse druge konopnene izdelke dobite najceneje v vrvarni

VAJT in drug, d. z o. z.
Ljubljana, Kolodvorska ulica 6

Pisarne

Tri, dvosobne pisarne v palači Ljubljanske kreditne banke na razpolago s 1. novembrom t. l. Reflektanti dobe pojasnila v upravi Ljubljanske kreditne banke. 2310

Nogavice, rokavice, volna in bombaž
najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Stavbne nasvete
daje tehnično biro „Tehna“, Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Bukova drva
trboveljski premog
pri tt.
KURIVO
LJUBLJANA
Dunajska cesta 33
(na Balkanu)
Telefon št. 34 84

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer
Torek, 27. oktobra: Zaprto.
Sreda, 28. oktobra: Brez tretjega, Red D. Premijera.
Četrtek, 29. oktobra: Kralj na Betajnovi, Red A.
Petek, 30. oktobra: Zaprto.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.
Torek, 27. oktobra: Laterna. Proslava češko-slovaškega narodnega praznika. Izven. Globoko znižane, ljudske cene.
Sreda, 28. oktobra: Vijolice z Montmartra, opereta, Red E.
Četrtek, 29. oktobra: Zaprto.
Petek, 30. oktobra: Zaprto.

Šesta dramska premijera letošnje sezone bo v sredo dne 28. t. m. Vprizori se izvrzna hrvatska drama v treh dejanjih »Brez tretjega«, ki jo je spisal znani dramski avtor Milan Begović. Krstina predstava te drame, ki obravnava dogodek iz povojne dobe, ko se vrne profesor Marko Barić po 8-letnem vojnem ujetništvu iz Rusije, je bila začetkom meseca oktobra v zagrebškem gledališču ter dosegla naravnost velik uspeh. Na našem odru igra profesorja Barića gospod Levar, njegovo ženo Gigo ga. Mira Danilova. Dejanje se vrši v velikem mestu od 9. zvečer do 3. jutraj. Režija je prof. Šestova. Premijera bo za red D.

Opozorjamo na češkoslovaško proslavo, ki bo drevi v opernem gledališču. Poje se Novakova opera »Laterna« pod taktirko kapelnika Stritofa. Predstava je izven in velja globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Naša dolžnost je, da se udeležimo svečane predstave in tako manifestiramo za znano geslo obeh bratskih narodov: »Zvestoba za zvestobo«. V glavnih vlogah nastopijo gg. Gjungenac, Thierryjeva, Kogejeva, gg. Gostič, Kováč, Janko, Rumpel in Zupan. Režija je Kreftova.

Vse posetnike našega opernega gledališča opozarjamo, da je uprava na novo preuredila običajne kakor tudi znižane cene za parter in balkon ter lože. Uprava je prepričana, da je s tem ustregla občinstvu in pričakuje zato tudi številnejši poset gledališča.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Torek, 27. oktobra: »Konec poti« Premijera.
Sreda, 28. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 29. oktobra: »Mayerling«, Ab. A.
Petek, 30. oktobra: Zaprto.
Sobota, 31. oktobra: »Zemlja smehljaja«, Ab. B.

»Konec poti« na mariborskem odru. Zelo zanimiva bo naslednja letošnja dramska premijera, ki bo v torek, 27. t. m. Vprizorila se bo Sherifova vojna drama »Konec poti«, ki spada brezdvomno med najsilnejše tvorbe sodobne vojne dramatike. Vsebinska te drame slika vso grozo svetovne vojne in pretresljivo usodo vanjo pahnjenih življenj. »Konec poti« se godi v zakupu pred St. Quentinom na zapadni fronti in sicer od ponedeljka 18. marca 1918 do četrтка, 21. marca 1918 proti svitu. To dramo so povsod uprizorjali s silnim uspehom in jo je tudi neka angleška družba na svoji turneji po Jugoslaviji uprizorila v Zagrebu. Mariborsko vprizoritev režira g. VI. Skrbineš, ki igra tudi glavno vlogo, poleg njega pa še nastopijo gg. Grom, P. Kovič, Tomašič, Blaž, Furijan, Gorinšek, Tovornik, Rasberger in Nakrst.

Radio

Ljubljana, torek, 27. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 12.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroški kotiček (radio-telegraf). 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.30 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evanagelijev. 20.00 Prof. L. André: Uvod v radijsko tehniko. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne vesti, plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, torek, 27. oktobra. 12.05 Radio orkester. 13.30 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne melodije. 17.00 Narodne melodije, harmonika. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Plošče. 20.30 Zagreb. 22.00 Kvartet. 22.30 Novice in sport. 22.50 Jazz.

Zagre, torek, 27. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Češki večer. Beograd. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Lahka glasba.

Praga, torek, 27. oktobra. 11.00 Plošče. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.55 Plošče. 19.00 Prenos iz gledališča. 22.20 Lahka glasba.

Ljubljana, sreda, 28. oktobra. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Gregorič Jože: Kmetijski upori, III. del. 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina. 19.30 Literarna ura: N. Velikonja: Otroci (S. Šker). 20.00 Glasbeno predavanje, dr. A. Dolinar. 20.30 Večer ruske glasbe (poejo ga. Stefanija Vukova, sopran, Vladimir Semjonovič Zoltenko, tenor, De Make, bariton, pri klavirju Josip Grbec). 21.15 Salonski kvintet. 22.00 Čas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sreda, 28. oktobra. 10.00 Šolski radio. 10.30 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.30 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Češke narodne pesmi. 17.30 Radio orkester. 19.30 Predavanje. 20.00 Praga. 22.00 Novice in sport.

Zagre, sreda, 28. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Plošče. 19.35 Kulturne in društvene vesti. 20.00 Praga. 22.00 Poročila in vreme. 22.10 Kino.

Praga, sreda, 28. oktobra. 19.00 Uvod k slavnostnemu večeru. 19.50 Recitacije. 20.00 Prenos koncerta iz Smetanove dvorane.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 475/30—38.

2985

Dražbeni oklic.

Dne 21. novembra 1931 ob desetih bo na licu mesta v Senčurju dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Senčur, vl. št. 27, 26, 438, 439, 546, 681.

Cenilna vrednost: 162.063 Din 50 p; vrenost pritlikline: 5710—Din; najmanjši ponudek: 110.615 Din 12 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Kranj,
dne 8. oktobra 1931.

*

E 663/31—8.

2987

Dražbeni oklic.

Dne 23. novembra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 24 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Stale, vl. št. 23.

Cenilna vrednost: 67.765—Din; najmanjši ponudek: 45.176 Din 66 par.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Novo mesto,
dne 19. oktobra 1931.

*

E 416/31—14.

2993

Dražbeni oklic.

Dne 26. novembra 1931 dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 12 dražba nepremičnin: parcela 657/11, njiva, zemljiška knjiga Loče, vl. št. 160.

Cenilna vrednost: 7035/25 Din; najmanjši ponudek: 4690/85 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Brežice, odd. II.,
dne 15. oktobra 1931.

*

E IX 2893/31—8.

2992

Dražbeni oklic.

Dne 9. decembra 1931 dopoldne ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Studenci, vl. št. 238.

Cenilna vrednost: 59.240—Din; vrednost pritlikline: 72—Din; najmanjši ponudek: 39.493 Din 50 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 9. oktobra 1931.

*

E IX 2661/31—5.

2990

Dražbeni oklic.

Dne 14. decembra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Slivnica, vl. št. 18 in 164, k. o. Radizel, vl. št. 58.

Cenilna vrednost: 182.583/50 dinarjev; vrednost pritlikline: 6635—Din; najmanjši ponudek: 122.389—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 9. oktobra 1931.

Vpisi v zadružni register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni zadruzi:

1157. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 14. oktobra 1931.

Besedilo: Surovinska zadruga čevljarjev za Celjski sodni okraj v Celju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Besedilo firme se glasi odslej: Surovinska zadruga čevljarjev v Celju, reg. z. z. o. z. Obrat in predmet:

Namen zadruge je pospeševati gospodarstvo svojih članov, potom skupnega poslovanja. Ta namen zasleduje zadruga z vsemi zakonito dopustnimi sredstvi, posebno pa s tem, da za svoje člane:

1. kupuje surovine, orodje in druge čevlarske potrebščine;
2. izdeluje v lastnih obratovališčih vse v čevlarsko obrt spadajoče potrebščine;
3. oskrbi skupne delavnice;
4. vnovčuje čevlarske izdelke svojih članov.

Okrajno sodišče Celje, odd. I.,
dne 14. oktobra 1931.

Firm 471/21 — Zadr. I 278/73.

Konkurzni razglasi

S 15/31—2.

2989

1558.

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Kaufman Ferdinanda, trgovca v Mariboru, Kralja Petra trg, registrovanega pod firmo Ferdinand Kaufman v Mariboru.

Konkurzni sodnik: dr. Kovča Franc, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru.

Upravnik mase: dr. Gozani Leo, advokat v Mariboru.

Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 84 dne 9. novembra 1931 ob devetih.

Oglasitveni rok do 15. decembra 1931 pri okrajnem sodišču v Mariboru.

Ugotovitelni narok pri imenovanem sodišču dne 21. decembra 1931 ob devetih, soba št. 84.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III.,
dne 24. oktobra 1931.

*

Sa 16/31—1.

2988

1559.

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Slanca Antona, trgovca, Griblje št. 55, p. Gradac, Bela Krajina.

Poravnalni sodnik: dr. Tomšič Rihard, starešina okrajnega sodišča v Črnomlju.

Poravnalni upravitelj: dr. Tusulin Rasto, advokat v Črnomlju.

Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Črnomlju dne 5. decembra 1931 ob devetih.

Terjatve je oglašiti pri okrajnem sodišču v Črnomlju do 30. novembra 1931.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II.,
dne 24. oktobra 1931.

*

Sa 25/31—58.

2991

Konec poravnave.

Poravnalno postopanje dolžnika Feldin Mirka, trgovca v Mariboru, Grajski trg št. 1, registrovanega pod firmo M. Feldin v Mariboru je končano.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III.,
dne 15. oktobra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

2926—2—1

Razglas

o prvi pismeni ponudni licitaciji za gradbo mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuj.

Po nalogu kr. banske uprave Dravske banovine na podlagi odloka V. No. 3123/11 z dne 30. septembra 1913, razpisuje sresko načelstvo sresa Maribor levi breg v Mariboru na podlagi čl. 86—98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih izprememb, odnosno izpopolnitev za prevzem in izvršitev zgradbe mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuj.

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku na dan 9. novembra 1931, ob enajstih v sobi št. 51/II. tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu v Mariboru.

Pojasnila in ofertni pripomočki se dobijo med uradnimi urami v sobi št. 50.

Ponudbe je položiti v obliki enotnega popusta v odstotkih (tudi z besedami) za celokupno delo Din 82.427.

Na uradnem formularju lastnoročno spisane ponudbe, opremljene s kolkom za

Din 100— (vsaka priloga s kolkom za 2—Din) morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije v zapečatenem zavetku z zunanjo oznako: »Ponudba za zgradbo mehanične čistilne naprave »Oms« v javni bolnici v Ptuj« od ponudnika N. N., in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe ne bodo upoštevane. Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje, ter mora položiti kavcijo, ki znaša za celo delo 9000—Din odnosno 17.000—Din za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti pri blagajni hranilnice Dravske banovine v Mariboru najkasneje na dan licitacije do 10. ure, bodisi v gotovini, v drž. vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih izdanih po denarnem zavodu v smislu člena 88 zak. o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« Pogodbe in nabave. O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico.

Obenem s predložitvijo ponudbe je treba predložiti predsedniku licitacijske komisije v odprtem stanju sledeče dokumente: položnico o vloženi kavciji, potrdilo davčnega urada, opremljeno s kolkom za Din 20—, da so plačani vsi davki za tekoče četrtletje, potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo zbornice za trgovino obrt in industrijo o sposobnosti za izvršitev ponudnega dela.

Pooblaščenca pa morajo predložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo tvrdko pri licitaciji.

Državna uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati dela brez ozira na višino ponudene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

T. No. 1439/18. od Sreskega načelstva za srez Maribor levi breg,
v Mariboru, dne 15. oktobra 1931.

*

2926

Razglas o licitaciji.

Radi neuspeha I. licitacije za zidarska in elektroinstalacijska dela pri zgradbi nove kanalizacije ter preureditev kopalnic in klozetov v javni bolnici v Ptuj razpisuje tehnični razdelok pri sreskem načelstvu za Maribor levi breg po nalogu kr. banske uprave Dravske banovine V. No. 3123/11 z dne 30. septembra 1931.

II. javno pismeno ofertno licitacijo v skrajšanem roku na dan 5. novembra 1931 ob enajstih v sobi št. 51/II.

tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu v Mariboru.

Pojasnila in ofertni pripomočki se dobijo med uradnimi urami v sobi št. 50.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih (tudi z besedami) na celotni uradno odmerjeni proračunski znesek, ki znaša za posamezna dela:

1. kanalizacija, kemična čistilnica in gradbena dela: Din 349.355/47,
2. elektroinstalacijska dela: Din 5980—.

Podrobnosti razpisa o licitaciji za predmetna dela so razvidne iz razglasa v »Službenih novinah« in na razglasnih deskah sreskih načelstev v Mariboru, Ptuj, Celju in Ljubljani ter pri mestnih načelstvih v Mariboru in Ptuj.

T. No. 1439/18.

Sresko načelstvo za srez Maribor levi breg,
v Mariboru, dne 15. oktobra 1931.

*

Štev. 10.645/II.

2996

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 2. novembra 1931 ob 11. uri nabavo:

80.000 kg portland cementa visokovrednega.

Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 24. oktobra 1931.

*

Štev. 10.595/II.

2995

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 9. novembra 1931 ob 11. uri nabavo:

fasonskega in kotnega železa in 200 m pocinkane žične vrvi 7 mm.

Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 23. oktobra 1931.

Razne objave

2986

Objava.

Izgubil sem izpričevalo mizarske in strgarske mojstrske šole na srednji tehniški šoli v Ljubljani na ime: Kunstelj Franc z Vrhniko za leto 1923/24.

Proglasam ga neveljavnim.

Kunstelj Franc, s. r.

Al Jennings: 19 Pesnik in bandit

Morda je ježa skozi to prerijo v Franku še posebej razburila in vzvalovila čustva. Ko sva uzrla, da se iz nekega dimnika v daljavi pred nama kadi, nama je bilo kakor da se je nama nasmejnili novo življenje in kakor da imava pokopališče za seboj. Oba sva skoraj zavriskala od veselja in vzpodbodla sva konja, da sva dosegla duplino.

Žena in majhen, morda petleten otrok, sta prišla ven, kakor da bi naju bila pričakovala. Ona je bila vitke, visoke rasti in jasnih oči in okrog usten je imela otožen smehljaj, ki je na prvi mah osvojil Frankovo srce. Povedala nama je, da je njen mož že pred kakšnim tednom odšel v mesto po živeža, pa je menda kar pozabil, da bi se vrnil.

Midva s Frankom že dva dni nisva jedla. Prav tako dolgo sta gladovala mlada žena in njen mladi sin. Do najbližjega soseda je bilo dvanajst angleških milj. Odjezdil sem tja in sem se vrnil z živili za vso družino. Frank in mlada žena sta se tedaj že pomekovala kakor dva stara prijatelja, dete pa je sedelo roparju na kolenih in ga božalo po licih s tolikim zaupanjem, da je bil Frank ves blažen in ponosen.

Mlada žena nama je potem skuhala tako sijajen obed, kakršnega že mnogo mesecev nisva bila deležna. Stregla nama je s tako fino vljudnostjo kakor kakšna grofica. Frank je neprestano gledal vanjo

in v njegovih očeh je pri vsaki njeni besedi zablisnil neki poseben sijaj. Ta trenutek domačnosti je bil za naju prvo resnično doživetje v zadnjih dveh letih.

— Banka tam doli je to ubogo malo dušo opeharila za pet tisoč dolarjev, mi je pošepetal Frank. Z zvijačo so jo ujeli, dali so ji podpisati papirje, potem so pa odpovedali hipoteko. Jaz pojdem tega hudica tam doli malo zaznamovat, da ji tiste cape prinesem nazaj.

Banka je bila v majhnem pristaniškem kraju v Zapadnem Texasu, kamor se je bil napotil njen mož zaradi živeža. Naslednjega dne sva prispela tja, malo preden so banko zaprli. Ker nisva imela čekovne knjige, sva morala pač s svojima revolverjema pripraviti blagajnika do tega, da je izplačal tistih pet tisoč dolarjev za ženo in da nama je navrgel še petintrideset tisoč.

Zunaj na cesti so postavali vsake vrste nebodijih-treba, policisti in šerif, da bi nama zavrli povratek. Poslali so točo svinca za nama, da bi denar privabili nazaj.

Toda vsa ta stvar bi se bila lahko sijajno končala, če se ne bi bil mož najine mlade dame vtaknil vmes. On je bil v mestu prav tedaj, ko se je v banki izvršila tatvina. Ko se je vrnil v svojo jamo, naju je precej spoznal in šel po meščansko brambo. Med streljanjem, ki je sledilo za tem, je padel zadet od krogle. Midva sva srečno odnesla pete, toda čez čas sva se vrnila ter sva mlado ženo in njenega otroka vzela s seboj.

Od Oklahome in indijanskega ozemlja do Arkan-

zasa je bila dolga pot. Ko smo jo imeli za seboj, so bili za Franka najini dosedanjí posli končani. Ljubil je mlado ženo. Na nič drugega ni mogel več misliti kakor na to. Prvikrat v svojem življenju je začel iskati vzrokov, iz katerih je postal bandit. Nobenega ni mogel najti in mučil se je s težkimi očitki. Nič več ni mogel razumeti, kako da je sploh mogel kdaj tako daleč zabresti, tehtal in premišljal je, kako dolgo bi to trajalo, da bi se spet vrnil na pravo pot.

— Jaz sem končal te reči, je dejal.

In jaz nisem bil presenečen.

— Ne bodo ti dali miru, ne bodo ti pustili svobode, sem ga svaril.

— Neumnost, je odgovarjal. Nič me ne more zadržati.

Bil je poln načrtov. Šli naj bi vsi skupaj v New Orleans, od tam pa na otoke v južnem morju. Premogla sva še petintrideset tisoč dolarjev. Bilo je brez dvoma dovolj, da se prebija iz zagate. Jaz sem bil za njegovo pustolovščino precej navdušen.

Tisti čas pa še nisva vedela, da naju zaradi tatvine v banki zasledujejo od Texasa do trdnjave Smith. In ko smo v New Orleansu onkraj Missisippija stopili iz čolna, se je zdelo, kakor da stopamo v novo življenje. Jaz sem se počutil tako prostega in tako zadovoljnega kakor kakšna dobra kravica, ki mirno sledi svoji čredi in v miru prežvekuje svoje vsakdanje seno. Najin sklep, da čez najino preteklost enkrat za vselej napravimo križ, je bil za naju kakor neke vrste odveza in v resnici sva verjela, da sva preteklost za večne čase vrgla s sebe.

Princezinja v kuhinji

Hči švedskega prestolonaslednika Ingrid se uči kuhati v neki javni kuhinji v Stockholmu.

Berlin propada

Berlin, glavno mesto Nemčije, ni bil pravzaprav nikdar bogato mesto, kajti omet na palačah in bahave fasade iz mavca še niso znak bogastva. Dvigati se je začel Berlin šele po I. 1871, po končani vojni med Nemci in Francozi, ko so Nemci dobili 5-milijardno vojno odškodnino od Francije. Takrat je dobil Berlin res nekaj bogatašev, pa tudi ogromno maso proletarijata. Berlinski bogataši tedanje dobe pa so bili precej glasni gospodje, ki so bolj kričali kakor pa so imeli v resnici, tako da je bila že tedanja berlinska bogatija navajena precej na »flanc«. Proletariat pa se je silno množil in za krasnimi fasadami hiš in palač je stanovalo na tisoče ljudi, ki niso mogli plačevati najemnin.

Revščina, ki vlada v Berlinu danes, se je pokazala posebno očitno lansko leto. Število brezposelnih se množi od dne do dne, raste pa tudi število konkurzov. To so žalostna dejstva, ki jasno izpričujejo obubožanje Berlina. Treba je le nekoliko ogledati posamezne ulice. Po glavnih ulicah stoje sicer še sijajno opremljene trgovine, toda kupcev je vedno manj. Kupce poskušajo trgovci privabiti na vse mogoče načine, z »razprodajami« in s »sezonskimi dnevi« itd., a vse nič ne pomaga — denarja ni! Kar pa prodajajo, prodajajo pod ceno, samo da spravijo skupaj denar za najemnino; nekaterim pa se niti to ne posreči. Zato danes v Berlinu skoraj ni hiše, kjer ne bi oddajali poslovnih prostorov v najem.

Značilno za današnje razmere je tudi preselevanje »boljših«, t. j. premožnejših ljudi v okolico. Dragih, velikih stanovanj nihče ne more ali pa noče več plačevati, zato pa vse tišči v bolj preprosta stanovanja, ker so cenejša. Hiše v nekdanjih najbolj »imenitnih« ulicah stoje danes prazne... Kdor je imel pred krizo šest ali osem sobno stanovanje, se zadovoljuje danes z 2 ali 3 stanovanjskimi prostori. Ob selitvi pa je bilo naprodaj za vsako ceno na tisoče in tisoče kosov sobne opreme — kupoval pa ni nihče!

Revščina pa se pozna tudi na ljudeh samih. Če greš zvečer v kakšno zabavišče, izgleda sicer, da imajo ljudje še denar, toda to je samo navidezno. Ljudje so sicer čedno oblečeni, povsod pa se pozna, da obleke niso nove, ampak večinoma že obnošene in samo skrbno očiščene. Pravih dragih kožuhov ne vidiš nikjer, ampak vidiš samo pobarvane kožuhe domačih jajcev in na mestu prave šivile je stopi-

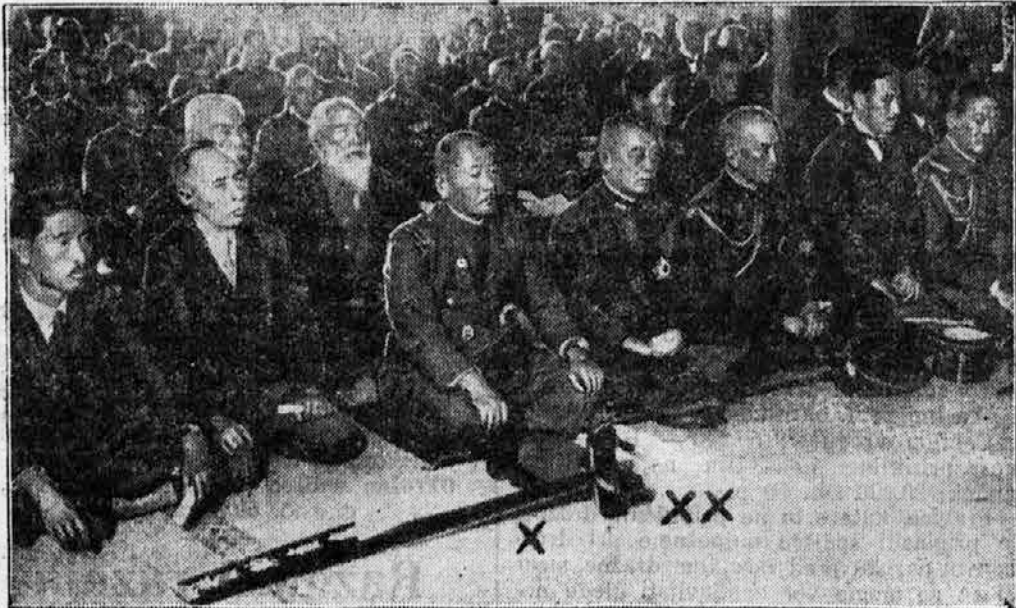
la umetna svila. Splošna potrlost in poparjenost pa se bere na obrazih vsem, tudi tistim, ki se še več ali manj prisiljeno smejejo. — Kjerkoli pa se nabere nekaj več ljudi, ne slišiš drugega govoriti, kakor samo o stiski, o

pomanjkanju in o slabih časih... Novi lažnjivi sijaj in blesk povojne dobe je tudi v Berlinu minil in marsikdo, ki je takrat polival mize s šampanjcem, je danes vesel, če dobi le nekaj pfenigov za krožnik tople prežgane juhe.

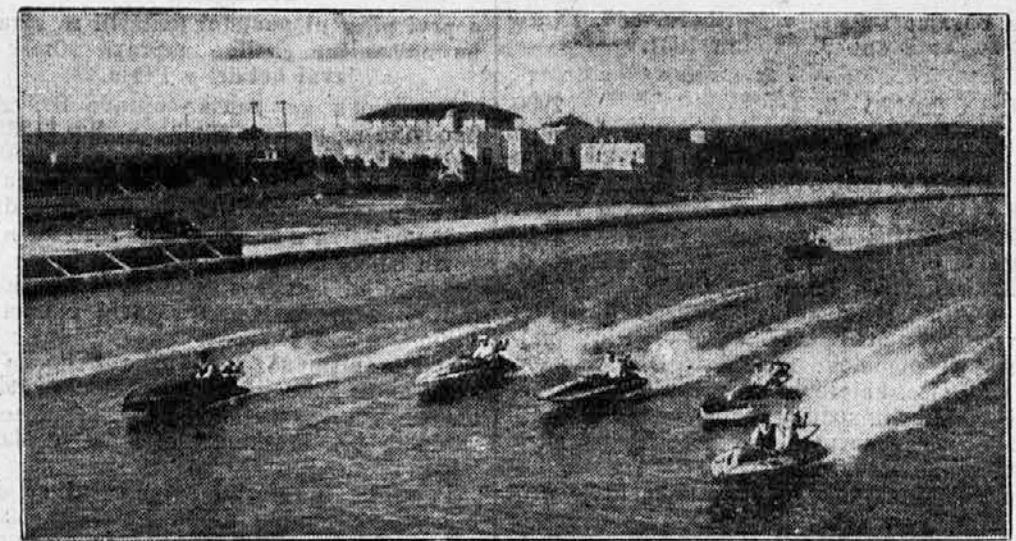
Prihod predsednika francoske vlade Laval v Ameriko

Slika je poslana v Evropo po kablju. V prvi vrsti (o leve na desno) so: državni tajnik za zunanje zadeve Stimson, newyorški župan Walker in predsednik francoske vlade Laval. Med Walkerjem in Lavalom je Lavalova hčerka.

Žalna svečanost v Tokio

V navzočnosti vojnega ministra Minami-ja (X) in ministra za mornarico barona Abo (XX) so priredili v Tokju velike žalne svečanosti v čast japonskim padlim vojakom v bojih v Mandžuriji.

Tekma motornih čolnov v Ameriki

V državi Teksas so napravili malo jezero nalašč za tekme z motornimi čolni. Čolni so zgrajeni na poseben način.

Predsednik v copatah

Sedanjí predsednik francoske republike silno ljubi domačnost in o njegovi domačnosti kroží po Parizu nebroj pripovedk.

Predsednik Doumer ljubi predvsem mir. Kakor hitro se zmrachi, že sezuje čevlje in obuje mehke copate, potem pa se pogovarja s svojo soprogo. Kakšne znance ali prijatelje le redko povabi zvečer k sebi. Ves svoj prosti čas porabi za pisanje svojih »Spominov«, zabavljač pa pravijo, da bodo njegove »Spomine« v bodoče delili zastoj posebno pridnim učencem.

Jako rad pa gospod predsednik potuje. Takrat se nič ne meni za etiketo in za stare navade. On vstane in gre. Na kolodvor gre peš, tam si kupi vozni listek in se pelje kamorkoli. Najrajši se vozi v Laon, kjer ima svojo vilo. Tam vselej obišče pokopališče, kjer so pokopani štirje njegovi sinovi, ki so padli v svetovni vojni.

Predsednik tudi nikdar ne obleče fraka, ampak nosi vedno navadno promenadno obleko. Tudi spremstva (garde) ne mara. Vsled tega teče življenje v predsedniški palači prav tako mirno kakor v vsaki meščanski hiši.

Dohodki in izdatki angleškega kralja

Poročali smo že, da je angleški kralj izjavil, da se z ozirom na težko gospodarsko krizo, ki vlada tudi v Angliji, odpoveduje začasno 50.000 funtov na leto, dokler kriza traja. S tem se znižajo njegovi dohodki od 470.000 na 420.000 funtov na leto.

V starih časih je vžival angleški kralj bogate dohodke od raznih posestev in raznih davčnih pravic. Leta 1760. pa so dohodke kraljevske rodbine na novo uredili: Država je prevzela vsa kraljevska posestva, zato pa se je obvezala dvoru (kralju) izplačevati na leto svoto, ki se je vedno sukala okoli 450.000 funtov. Država je naredila s prevzemom kraljevskih posestev prav dobro kupčijo, ker nosijo prevzeta kraljevska posestva okoli 1 milijon funtov na leto (1 funt = 270 dinarjev). Med vojno je kralj daroval za razne namene več milijonov, tako da je dvorni proračun začel enkrat celo v deficit.

Za svoje uradništvo porabi angleški kralj po 125.000 funtov na leto (za plače in pokojnine itd.), za gospodinjstvo 193.000 funtov, 52.000 funtov pa za posebna dela. Če si hoče kralj kaj prihraniti, si more to le na ta način, da omejuje število raznih prireditev.

Z znižanimi dohodki se zadovoljujejo v teh težkih časih tudi kraljevski princí. Tako dobiva prestolonaslednik sedaj 10.000 funtov na leto manj kakor prej.

»Gospod, kako dolgo bom še čakal na jed?«
»Oprostite — kuharica ima ravno obisk!«

— Janezek, kdo je bil Kolumb?«

— Neki tihi!

»Osli!«

— Pa je le bil, saj se vendar vedno govori o Kolumbovem jajcu.